

Tema 4. Les capacitats perceptiu-motrius i les habilitats motrius

Codi 33622 Didàctica de l'educació física a l'educació infantil

Crèdits ECTS 6

Curs acadèmic 2023-2024

Facultat de Magisteri. Universitat de València
Departament: Didàctica de l'Educació Física, Artística i Música
Àrea: Didàctica de l'Educació Física
Grup d'investigació Activitat Física, Educació i Societat - AFES

Prof. Jorge Lizandra Mora: jorge.lizandra@uv.es

Prof. Marta Oliver Álvarez: marta.oliver@uv.es

Índex

1. Conductes motrius de base.

- Equilibri
- Habilitats motrius

2. Coneixement i control de la respiració.

3. Tècniques de relaxació.

Què és una habilitat?

Segons la RAE: “**Capacitat i disposició** per a fer alguna cosa”

I una habilitat motriu?

“Competència adquirida per un subjecte per a fer una tasca concreta. Es tracta de la capacitat per a **resoldre un problema motor específic**, per a elaborar-ne i donar-ne una resposta eficient i econòmica, amb la finalitat d'aconseguir un objectiu precís. És el resultat d'un aprenentatge, sovint llarg, que depèn del conjunt de recursos de què disposa l'individu, és dir, de les seues capacitats per a transformar el seu repertori de respostes” (Durand, 1988)

Capacitat per a desenvolupar un **conjunt d'accions motrius**; és a dir, quan una persona demostra el seu domini o competència en tasques o activitats **d'exigència corporal** (Fraile, 2004).

I una capacitat perceptiu motriu?

Segons Castañer i Camerino (1992): “Les capacitats perceptives motrius bàsiques són la corporalitat o l'**esquema corporal**, l'**espacialitat**, la **temporalitat**, la **lateralitat**, el **ritme**, l'**estructuració espaiemporal**, l'**equilibri** i la **coordinació**”

ENS AGRUPEM EN GRUPS DE 6 PERSONES

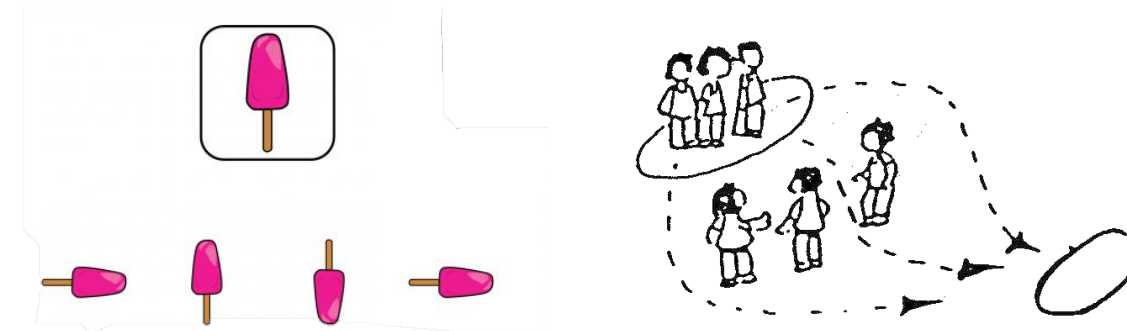
JOC DE PREGUNTES AMB REBOT

NORMES DEL JOC:

1. Trieu una capitana o capità que en dirà la resposta.
2. Vos preguntaran una definició d'alguna de les terminologies.
3. Tindreu 30 segons (+/-) per a pensar la resposta.
4. Primer al grup 1. Si no en saben la resposta, passarà la pregunta al grup 2...
5. Podeu consultar en internet, però ha de ser molt ràpid.

Conductes motrius base

HABILITATS FISICOMOTRIUS

COORDINACIÓ	COORDINACIÓ DINÀMICA GENERAL	COORDINACIÓ ESPECÍFIC- SEGMENTÀRIA
	Desplaçaments (marxa, cursa, salts, quadrapèdies, reptacions, grimpes, lliscaments) Girs Transports	Coordinació ull/mà (passar/recepcionar, botar, llançar, impactar) Coordinació ull/peu (colpejar, conduir i controlar)

**Importància de
l'espacialitat i la
temporalitat**

Enllaç al
video

<https://www.youtube.com/watch?v=i3-Ljc4dnbo>

RECORDEM DEL TEMA ANTERIOR....

David Gallahue (1943)

(Gallahue i Donnelly, 2003)

- Maduració
- Aprenentatge
- Influències externes

Amb quina eina podem ajudar al seu desenvolupament?

EL JOC

Quines són les habilitats motrius bàsiques?

Comuns a totes les persones, n'han permès la **supervivència** i són la **base** d'aprenentatges motrius posteriors.

Es relacionen amb la **COORDINACIÓ** i l'**EQUILIBRI**

HABILITATS LOCOMOTRIUS

Desplaçaments i salts

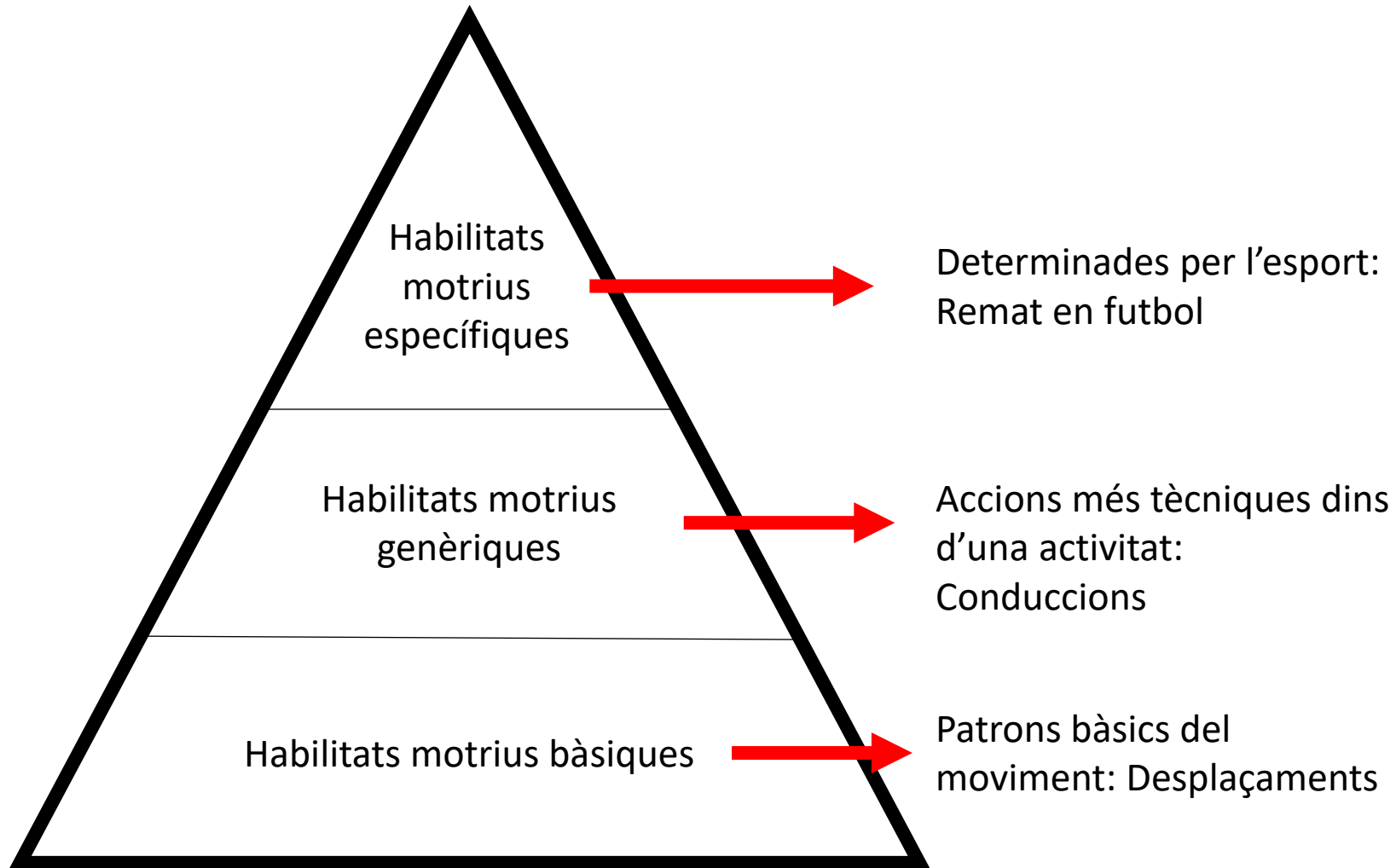
HABILITATS MANIPULATIVES

Llançaments i recepcions

HABILITATS EQUILIBRADORES

Girs

1. Classificació de les habilitats motrius

(Quevedo, 2007)

**Recordem, tenir com a referència
els dominis per a programar
habilitats motrius**

Sis tipus de problemes motors diferents als que pot enfrontar-se l'alumnat en les nostres sessions d'EF

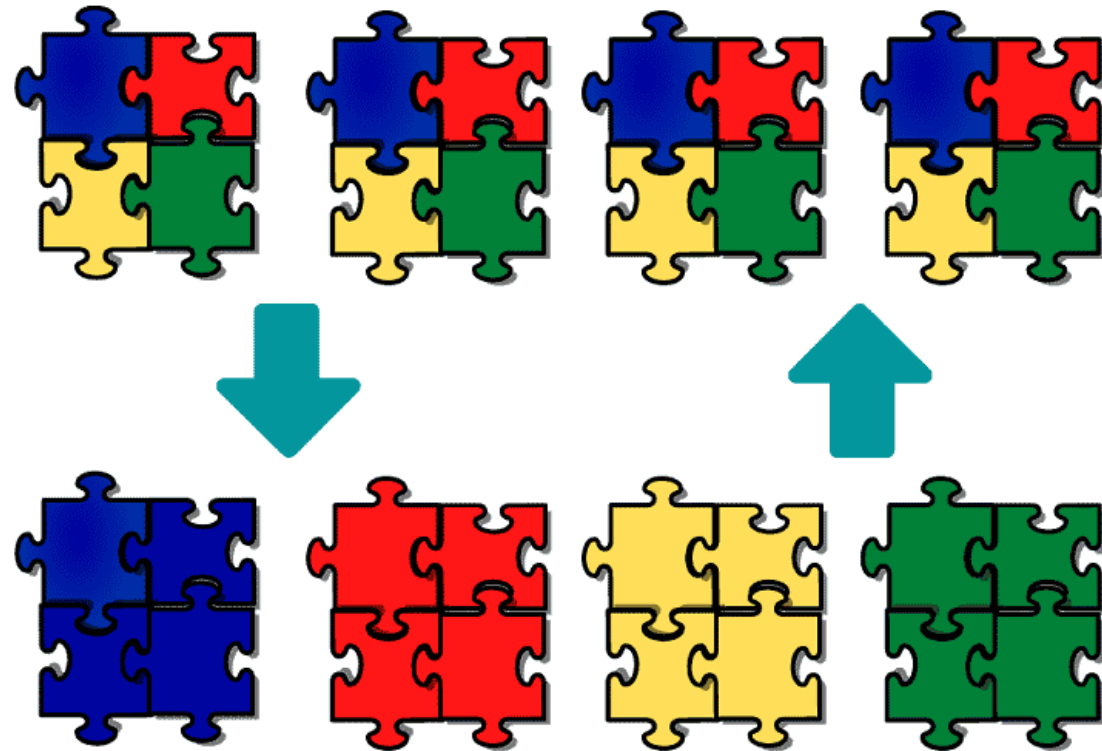
- DOMINI 1: Accions **individuals** en un entorn físic estable.
- DOMINI 2: Accions d'**oposició** interindividual en un entorn físic estable.
- DOMINI 3: Accions de **cooperació** en entorn físic estable.
- DOMINI 4: Accions de **cooperació-oposició** en un entorn físic estable.
- DOMINI 5: Accions en un **entorn físic** amb **incertesa**.
- DOMINI 6: Accions amb intencions **artístic-expressives**.

Exemples?

Desplaçaments

Dinàmica: PUZLE D'ARONSON

TORNEM ALS GRUPS DE 6 PERSONES

S'assigna una HMB i EQUILIBRI a cada membre del grup

Ara, **fem grups per HMB i altre per EQUILIBRI**. Ex: totes aquelles persones amb “girs” s'ajunten i investiguen sobre la temàtica (podeu preparar una xicoteta presentació, una dispositiva)
Podeu afegir algun joc amb el qual desenvolupar la vostra HMB/Equilibri a EF en EI.

En finalitzar el temps, torneu amb el vostre grup principal i compartiu les idees.

Equilibri

Desplaçaments

Salts

Girs

Llançaments

Recepcions

EQUILIBRI

- ❑ S'entén per equilibri el procés de **reajustar** davant d'una situació que supose una pèrdua d'estabilitat de l'individu.
- ❑ **Tipus:** **Estàtic** (salt des d'un banc), **dinàmic** (caminar), **equilibri d'objectes**.
- ❑ **Factors que influencien l'equilibri:** **físics** (força, centre i línia de gravetat), **fisiològics** (via cinèsica, macular, visual) i **psicològics** (confiança, estat emocional...).
- ❑ Jocs de desplaçaments, amb objectes, medi natural...
- ❑ Què busquem amb els jocs d'equilibri en EI?
- ❑ Regles d'ajuda.

<https://www.youtube.com/watch?v=QICruPuoAHY>

Desplaçaments

- ❑ Els **desplaçaments** són tots aquells moviments en què es produeix una translació i, per tant, ens permeten moure'ns per l'espai (López-Pastor, 2004).
- ❑ **Desplaçaments d'un punt a un altre** de l'espai utilitzant com a mitjà el moviment corporal total o parcial.
- ❑ **Mode de desplaçar-se:** gateig (quadrupèdia), marxa, carrera, reptació, lliscaments, escalada, natació...
- ❑ **Context espai-temporal:** punt de partida, direcció, sentit, trajectòria, velocitat, distància...
- ❑ **Punt de vista polifuncional:** eficiència mecànica, però també... aspectes lúdics, emocionals, tàctics, creatius, comunicatius...

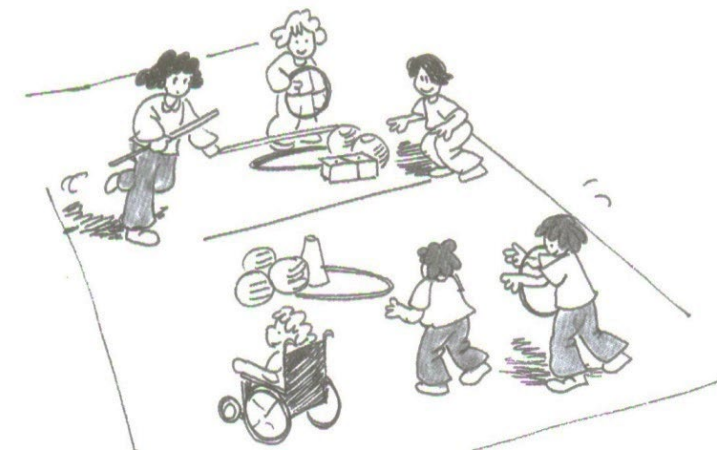
JUEGO:

“¿A RECOGER LA CARPA!”

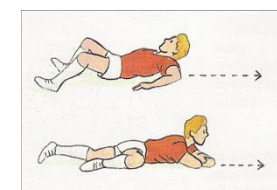
Grupo dividido en dos equipos; cada uno en una mitad del campo. Se reparten equitativamente los objetos y a la señal han de ir a buscarlos al campo contrario, procurando que haya el mayor número de objetos en el campo propio en todo momento.

ADAPTACIÓN CURRICULAR:

- Llevar los objetos de más fácil agarre y transporte.

(Exemple de joc escanejat d'Asún et al., 2003, p. 84)

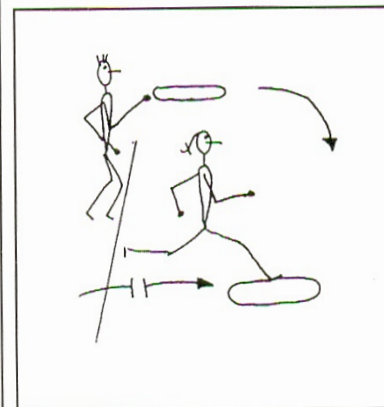
Salts

- ❑ **Capacitat d'enlairament del terra:** La suspensió en l'aire li atorga la seua funció específica. **Fases:** Presa d'impuls-vol-caiguda.
- ❑ **Jocs tradicionals** (carreres de sacs o joc amb corda “al pasar la barca ”), **danses** (la jota o la polca) i **esports** (bàsquet o voleibol).
- ❑ **Mode de saltar:** superar un obstacle en altura o en longitud, agafar o llançar un objecte... avant, enrere, impuls amb una o dues cames, diferents tipus de caigudes. Multitud de possibilitats!
- ❑ **Context espai-temporal:** punt de partida, direcció, distància, acceleració...
- ❑ **Desenvolupament de:** capacitats perceptives, factors d'execució, imaginació i creativitat.

DE ARO EN ARO

OBJETIVO: Potenciar el salto con pies juntos. Mejorar la percepción.

MATERIAL: Aros.

Formaremos grupos con igual número de componentes que se dispondrán en filas. Los primeros de cada equipo tendrán un aro que va a servir de testigo para el relevo que van a realizar. Cada uno de los participantes tendrá que ir hasta al señal marcada saltando siempre al interior del aro. Así tendrá que lanzarlos a una distancia que le permita alcanzarlo de un salto y sacárselo por encima de la cabeza para poder seguir avanzando. Ganará el equipo que antes termine el recorrido.

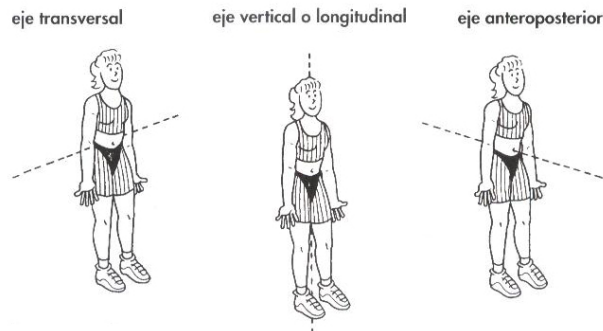
VARIANTES: Hacerlo con un balón entre las piernas.

(Exemple de joc per a treballar el salt escanejat de Manzano, 1996, p. 73)

Girs

- ❑ **Moviments que impliquen la rotació del cos en qualsevol dels eixos corporals: vertical, anteroposterior i transversal.**
- ❑ Per la seua **dificultat** (elevat nivell de control corporal) exigeix un **ensenyament diferenciat**.
- ❑ **Progressió en l'ensenyament:** de situacions molt elementals-material adequat-contextos de joc.
- ❑ **Expressió corporal** (ball i dansa) o **esports** (gimnàstica rítmica o patinatge artístic).
- ❑ **Els girs afavoreixen:** Coordinació dinàmica general, mecanismes perceptius i estructuració espai-temporal. Consciència corporal (orientació, representació, domini del cos).
- ❑ Conduïen a sentir plaer.

MATERIAL

Colchonetas, bancos suecos o minitramp y cuerdas

EJES ORGANIZADORES

- Giros

Calentamiento / Animación

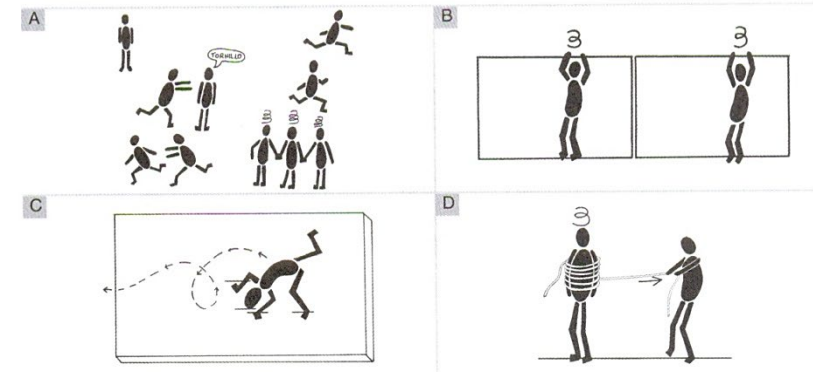
- Carrera continua, calentamiento general y estiramientos.
- A. **LOS TORNILLOS** → Un pillao en el se la quedan 4 ó 5. Para evitar ser pillado se puede decir la palabra "tornillo" y quedarse de pie, parado con los brazos pegados al pecho. Para seguir jugando tienen que hacernos la "tuerca" 2 compañeros: se cogen de las manos con el tornillo en el medio y dan x vueltas.
- Variante: que las tuercas las tengan que hacer mas de 2 personas.

Parte Principal

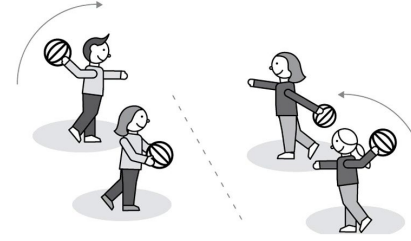
- B. **CROQUETAS** → Colocamos un pasillo grande de colchonetas. Les explicamos cómo se deben desplazar: tumbados y rodando hasta el final del pasillo como si fueran una croqueta que se reboza.
- Variantes: la croqueta doble: en parejas cogidos de las manos.
- C. **VOLTERETA HACIA DELANTE** → La explicaremos y practicaremos, primero en un plano inclinado (bancos suecos en espalderas o utilizando el minitramp) y posteriormente en el plano horizontal.
- Variante: establecer niveles de aprendizaje en plano inclinado y horizontal.

Vuelta a la calma / Final de Sesión

- D. **LA PEONZA** → Con cuerdas y en parejas se lían unos a otros y tiran de su pareja para que gire como si fuera una peonza. Cada vez hacia un lado.
- Recogida del material.
- Aseo: comprobación de la bolsa de aseo y ejecución del mismo.

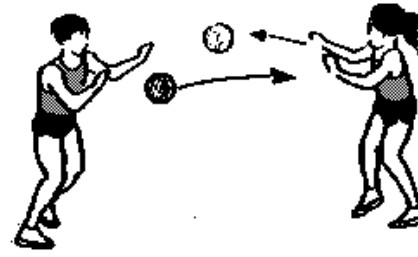

(Ejemplo de sesión on es treballen els girs. Document escanejat de Bravo, Herrera, López y Martín, 2008a, p. 168)

Llançaments

- ☐ **Activitat motriu** que permet intervenir en l'entorn amb un objecte.
- ☐ **Es requereix:** coordinació adequada dels segments corporals. Cadena cinètica.
- ☐ Ajuda a afermar la **lateralitat!**
- ☐ **Pot ser:** bilateral, lateral, predomini lateral.
- ☐ Necessitat **d'anticipar trajectòries i velocitat del mòbil**, afavoreix la representació mental espai-temporal.
- ☐ **Es poden fer:** amb (o sense) impuls anterior, variació en els punts de suport...
- ☐ **Activitats:** varietat de distàncies, llançaments de precisió, variació de l'aplicació i punt de destinació, velocitat, trajectòries...
- ☐ Diferència amb el pas (HMG)

Recepcions

- ☐ Habilitat motriu **completa** que permet recollir, atrapar o controlar un objecte.
- ☐ Requereix anticipació de trajectòries i **ajust dels segments corporals**.
- ☐ El seu desenvolupament depén de l'experiència prèvia. Presa de decisions.
- ☐ **Grau de dificultat**: depén de la grandària, distància, trajectòria i velocitat del mòbil.
- ☐ **Activitats**: recepció d'objectes amb diferents parts del cos variant-ne el mòbil, la mida, la distància, la velocitat i la trajectòria de la recepció.

A tenir en compte en l'ensenyament de les habilitats motrius...

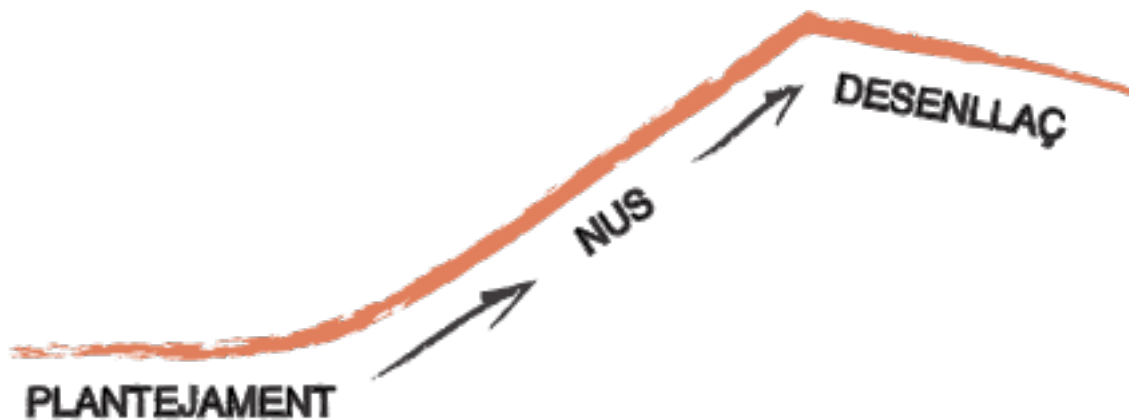
¿?

Evitar les cues llargues

CONTE MOTOR

Empren la narració d'històries com a fil conductor de l'activitat motriu. L'alumnat ha d'escenificar allò que relata el o la narradora i passa en la història.

EDUCACIÓN FÍSICA Y COLECTIVOS VULNERADOS

El pirata Pataxula

Un cuento motor como pretexto crítico hacia la inclusión

AA.VV.
Universidad de Valencia

El artículo presenta un cuento motor en el que se van planteando retos grupales que hay que superar con la presencia de alumnado con diversidad funcional. Se pretende provocar una reflexión crítica acerca de las emociones que el propio cuento evoca.

PALABRAS CLAVE

- CUENTO MOTOR
- EMOCIONES
- INCLUSIÓN

CONTE MOTOR

Com qualsevol eina didàctica: què fer perquè siga una “bona” història?

- **Telliability.** Característiques que fan que una història siga digna de ser contada. Depèn del context i de l'afinitat narrativa.
- **Habitabilitat.** Els participants habiten la història, durant o després d'aquesta.
- **Autenticitat.** Coherència interna. “Pacte de suspensió de la incredulitat”
- **Conflicte.** Certa tensió. El conflicte pot resoldre's o no.
- **Identificació narrativa.** Identificar-se amb algun personatge i empatitzar amb ell/a.
- **Ressonància.** Es queda en la memòria. Pensar *amb* la història. Transferència a la vida quotidiana.

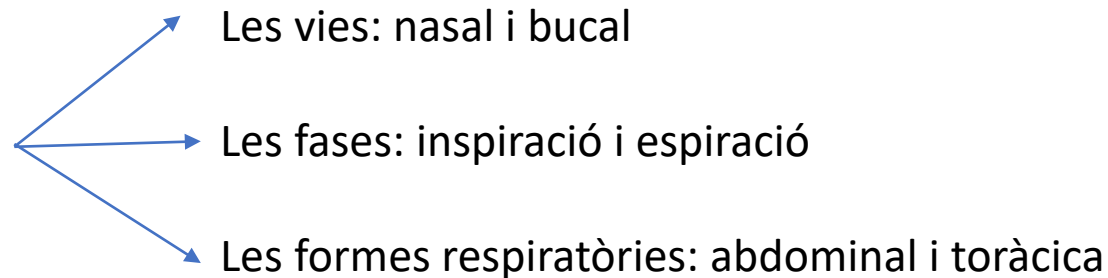
2. Coneixement i control de la respiració

RESPIRACIÓ: Activitat vital

Una respiració adequada es tradueix en un equilibri físic i mental, necessitem l'aire per a alimentar el nostre cos.

- Una bona respiració afavoreix el flux de sang pel nostre cos, oxigena les cèl·lules, calma el nostre estat d'ànim
- Una falta d'aquesta pot provocar ansietat, cansament, falta de concentració...

L'educació respiratòria

2. Coneixement i control de la respiració

Familiarització
i presa de
consciència

Consciència
de l'expiració
bucal i nasal

Aprén a
sonar-se

Juga amb la
intensitat de
la respiració

Juga amb la
duració del so

Associa
intensitat i
duració

Control de la
respiració

Respiració i
postura

3. Tècniques de relaxació

RELAXACIÓ

Situació transitòria de distensió voluntària del to muscular acompanyada d'una situació de repòs, i que es caracteritza per l'eliminació de la tensió des del punt de vista físic com psíquic.

GLOBALS

Actuen de manera general, sobre el cervell, mitjançant consignes verbals, amb una resposta corporal global. Conceben la relaxació muscular com a un mitjà, a la recerca de la relaxació psicològica (Schultz)

SEGMENTÀRIES

Parteixen d'un segment concret corporal, amb intenció de relaxar-los, regió per regió i de manera progressiva. (Relaxació progressiva de Jacobson)

3. Tècniques de relaxació

- Relaxació per contrastos.
- Relaxació per concentració en imatges.
- Relaxació mitjançant caigudes.
- Contrast tònic i control de l'emoció.
- Relaxació mitjançant el balanceig.
- Jocs que inclouen situacions de relaxació.

3. Tècniques de relaxació

Per a facilitar la relaxació en xiquets i xiquetes:

- ✓ La sessió de relaxació no ha de ser més llarga de 15' per l'escassa atenció de l'alumnat, fatiga, limitacions físiques.
- ✓ Ha de desenvolupar-se en calma plena.
- ✓ En un espai prou ampli, a una temperatura agradable.
- ✓ Sense una excessiva il·luminació.
- ✓ Recreeu un espai de descans i eviteu fonts de distracció.
- ✓ Utilitzeu catifes, tapissos, matalassos.
- ✓ Indumentària adequada.
- ✓ Consignes verbals a un to adequat, lentament, amb parades freqüents.
- ✓ És útil introduir imatges relaxants, metàfores i simbolisme.
- ✓ Apreneu a contraure i relaxar àrees grans del cos.

✓ Proposta

<https://www.youtube.com/watch?v=ibJFHBTWBDA>

Proposta

- **L'ona de mar:** Respiració abdominal.
- **Unflar globus:** Augmenta la capacitat pulmonar.
- **Olorar les roses:** Evocació olfactiva per a aconseguir una respiració serena i fluida.
- **Llançar el coet:** Sentiu la verticalitat i dilateu la caixa toràctica perquè entre més aire en els pulmons.
- **L'arbre que creix:** Respireu amb la totalitat dels pulmons (respiració abdominal, toràctica i clavicular).
- **El mussol:** Redueix l'estrès en els múscles i estirament del coll.
- **El gat:** Augmenta la flexibilitat de l'esquena i estira els músculs del coll.
- **La cobra i la grua:** Afavoreix la flexibilitat de la columna dorsal i reforça els seus músculs.
- **Tocar les campanes:** Promou una rotació per a flexibilitzar la columna vertebral, afluixa el maluc i relaxa tota la musculatura del cos.
- **Respirar amb les muntanyes:** Ajuda la ment a concentrar-se i a parar atenció a la respiració.
- **Vibrar amb les vocals:** Ajuda a sentir millor la respiració en el cos.
- **El vent que desfà núvols:** Respireu de manera profunda i abandoneu els pensaments negatius.
- **Pot de la calma:** Redueix el nivell d'activació i ajuda als xiquets/es a relaxar-se.
- **Meditació:** Ajuda a respirar adequadament, romandre calmats en el moment present, controlar emocions, dissipar pors, potenciar l'observació, etc.

Creem activitats: respiració i relaxació

ACTIVITAT D'APLICACIÓ PRÀCTICA

En grups, dissenyeu dues activitats per a l'alumnat d'Educació Infantil destinades a treballar en una la respiració i en l'altra la relaxació. Si cal, redacteu el discurs que utilitzaríeu i les pauses necessàries. També podeu afegir-hi dibuixos o suport gràfic.

Pràctica Aula Tema 4: LES CAPACITATS PERCEPTIU-MOTRIUS I LES HABILITATS MOTRIUS	Integrants del grup:
ACTIVITAT	
En grups, dissenyeu dues activitats per a l'alumnat d'Educació Infantil destinades a treballar en una la respiració i en l'altra la relaxació. Si és necessari, redacteu el discurs que utilitzaríeu i les pauses necessàries. També podeu afegir dibuixos i/o suport gràfic.	

TASCA. GRUP *Pregunta a l'edublog*

- Elaboració de dues preguntes sobre el tema tractat
- La resta de grups la responen
- El grup revisa i, si cal, en matisa les respostes

Referències bibliogràfiques

- Abad, M., Aldama Gil, B., Alonso Lozano, Á., Amorós, V., Antón Miñambres, M. A., & Consuegra Romero, Y. (2004). *La educación física en educación infantil: una propuesta y algunas experiencias*. Madrid: Miño y Dávila, 2004.
- Castel-Branco, I., & Serres-Giardi, L. (2015). *Respira*. Fragmenta.
- García, D. M., Monforte, J., Monzó, B. E., Gago, R. A., Valencia-Peris, A., & Garcia-Puchades, W.(2022). El cuento motor como recurso didáctico provocativo para fomentar la cooperación y la empatía (Motor story as a didactical and provocative resource to promote cooperation and empathy). *Retos*, 44, 936-945.
- Gago, R. A., Monzó, B. E., i García, D. M., García, W., Monforte, J., & Valencia-Peris, A. (2016). " El pirata Pataxula": Un cuento motor como pretexto crítico hacia la inclusión. *Tándem: Didáctica de la educación física*, (54), 37-40.
- González, R. C. (2010). La educación motriz para niños de 0 a 6 años. *Revista Española De Orientación y Psicopedagogía*, 21(1), 181.
- Monforte, J., Úbeda-Colomer, J., Atienza-Gago, R., & Espí, B. (2021). Historias que mueven: el potencial del cuento motor en la Educación Física sociocrítica. Soca-rel, Educación Física como herramienta de transformación social. *Pretextos críticos*, 89-106.

RECURS: RESPIRA – Inés Castel-Branco. Ed. Fragmenta.

ONA DE LA MAR

Col·loquem una mà sobre la panxa i l'altra sobre el pit. Imaginem que tenim un vaixell sobre la panxa i que puja i baixa.

UNFLAR GLOBUS

Unim les mans davant de la boca com si tinguérem un globus, i fem la primera inspiració-espiració. Repetim separant més els braços fins que l'omplim del tot i el deixem anar.

OLORAR ROSSES

Tanquem els ulls i imaginem diferents olors que ens resulten agradables. Podem utilitzar la tècnica de 4-7-8 (inspiració-pausa-espiració) per a relaxar-nos completament.

LLANÇAR EL COET

Imaginem que tenim un coet per anar a la Lluna. Estirem els braços cap a dalt amb les mans juntes per a envolar el coet. Comptem fins a cinc en aquesta posició. Quan expulsem l'aire abaixem els braços.

L'ARBRE QUE CREIX

Drets, amb els genolls lleugerament flexionats, inspirem mentre alcem els braços a poc a poc, i espirem en aquesta posició. Repetim fins a formar la copa completa.

RESPIRAR AMB LES MUNTANYES

Ens imaginem una figura geomètrica, acompanyem amb la mirada la línia de la serralada i, quan pugem la muntanya, inspirem i, quan la baixem, espirem.

VIBRAR AMB LES VOCALS

Seiem de manera còmoda. Inspirem profundament i durant l'expiració diem cada vocal amb una intensitat constant i intentem percebre el lloc de la vibració: U (panxa), O (cor), A (pit), E (coll), I (cap).

Pràctica Aula Tema 5: JOC I EXPRESSIÓ CORPORAL	Integrants del grup:
ACTIVITAT	
En grups, programeu una funció de teatre per a una escola de xiquets i xiquetes de dos a sis anys (escoïu la classe amb la qual faríeu la intervenció). Heu de tenir en compte els següents aspectes: • Heu d'incloure una síntesi del relat que es conta. • Heu d'incloure un ball relacionat amb la funció. • Heu d'especificar la temporalització en la preparació/organització de la funció. • Heu d'establir els personatges (definiu el nombre d'alumnes i el rol de cadascú). • Heu de preveure el material i disfresses necessàries i com s'aconseguirien.	

Pràctica Aula Tema 4: LES CAPACITATS PERCEPTIU-MOTRIUS I LES HABILITATS MOTRIUS	Integrants del grup:
ACTIVITAT	
En grups, dissenyeu dues activitats per a l'alumnat d'educació infantil destinades a treballar en una la respiració i en l'altra la relaxació. Si cal, redacteu el discurs que utilitzaríeu i les pauses necessàries. També podeu afegir-hi dibuixos o suport gràfic.	

NOM I COGNOMS: _____

GRUP: 33622 Gr.3Q NIA: _____ DNI: _____ - _____

UNIVERSITAT VALÈNCIA Facultat de Magisteri

Grup 3Q. Didàctica de l'Educació Física a l'Educació Infantil. Curs 2023/2024.

Prova "Com anem". AULA P-2.11

València, 27 de març de 2024

Mòdul 3: Quins factors exògens que afecten el desenvolupament motriu podem modificar des del sistema educatiu i/o les famílies? Esmenta algunes de les recomanacions principals i explica una proposta on treballes algun d'ells relacionat amb els ODS.

Mòdul 7: Tenint en compte l'àmbit de l'educació infantil i el que s'ha explicat en classe, què diries que és ser competent? Després, tria una de les vuit competències clau del currículum de la LOMLOE i posa'n un exemple que permeta evidenciar com eixa competència s'està adquirint per a un xiquet o xiqueta d'educació infantil.

Tema 6. El cos, la pròpia imatge corporal i el benestar personal

Codi 33622 Didàctica de l'educació física a l'educació infantil

Crèdits ECTS 6

Curs acadèmic 2023-2024

Facultat de Magisteri. Universitat de València
Departament: Didàctica de l'Educació Física, Artística i Música
Àrea: Didàctica de l'Educació Física
Grup d'investigació Activitat Física, Educació i Societat - AFES

Prof. Jorge Lizandra Mora: jorge.lizandra@uv.es

Prof. Marta Oliver Álvarez: marta.oliver@uv.es

Índex

1. Esquema/Imatge corporal.

1.1 Coneixement del propi cos.

1.2 Lateralitat

1.3 Percepció i estructuració espacial.

1.4 Percepció i estructuració temporal.

1.5 Desenvolupament sensorial

2. Educació per a la salut.

Abans de començar...

Justificació curricular:
on es reflecteix en el Decret
100/2022?
Àrees, CE, sabers bàsics...

DECRET 100/2022

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

DECRET 100/2022, de 29 de juliol, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Infantil. [2022/7571]

Conselleria de Educación, Cultura y Deporte

DECRETO 100/2022, de 29 de julio, del Consell, por el cual se establece la ordenación y el currículo de Educación Infantil. [2022/7571]

Àrea

I. Creixement en harmonia

CE

Competència específica 1

Explorar i experimentar les necessitats i possibilitats del cos per mitjà del moviment en diversos espais, i mostrar seguretat, respecte i confiança.

Competència específica 4

Mostrar comportaments i actuacions concordes amb el **propri benestar físic, mental, social i emocional**, de cura de l'entorn pròxim i d'iniciació al consum responsable en situacions habituals de la vida quotidiana

Sabers
bàsics

Bloc A: construcció de la identitat i l'autonomia en relació amb si mateix.

1er cicle

1. **Parts del cos:** característiques individuals i percepció dels canvis físics.
4. Control dinàmic: **desplaçaments en l'espai** i coordinació visomotriu mitjançant el contacte amb objectes i materials.
6. Accions relacionades amb les **necessitats bàsiques quotidianes d'alimentació, descans i higiene personal** en espais no habituals.

2n cicle

1. **Imatge global i segmentària del cos:** característiques individuals i percepció dels canvis físics.
2. **Autoimatge positiva** i ajustada davant dels altres. Identificació i respecte a les diferències.
8. Estratègies per a manifestar i regular les necessitats bàsiques en relació amb el **benestar personal**.
9. Participació en els hàbits i les pràctiques sostenibles i responsables relacionades amb **l'alimentació, la higiene, el descans, l'autocura i la cura de l'entorn**.

Identificar

Què demana la legislació
educativa d'EI?

Disseny de SA/projecte per a
EF en EI des de
l'evidència

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

DECRET 100/2022, de 29 de juliol, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Infantil. [2022/7571]

Conselleria de Educación, Cultura y Deporte

DECRETO 100/2022, de 29 de julio, del Consell, por el cual se establece la ordenación y el currículo de Educación Infantil. [2022/7571]

DECRET 100/2022

Àrea

Àrea II: descobriment i exploració de l'entorn

CE

Competència específica 1

Identificar algunes característiques bàsiques, propietats i atributs destacats en materials, objectes, fenòmens habituals, éssers vius i les relacions que tenen mitjançant **l'exploració sensorial** de l'entorn.

Competència específica 3

Identificar i intervenir en les accions i situacions presents en la vida quotidiana que posen en risc la sostenibilitat de l'entorn pròxim, mitjançant la cura i la conservació d'aquest i el **benestar de les persones, i reconèixer les relacions bàsiques entre si**.

Sabers
bàsics**Bloc A: observació i experimentació de l'entorn immediat físic i natural****1er cicle****1. Exploració sensorial.**

5. Sensacions dels elements que formen part del seu entorn mitjançant les **possibilitats perceptives**.

6. **Nocions espacials bàsiques** en relació amb el **propri cos** i amb els objectes que l'envolten.

2n cicle

4. Relacions **d'ordre, classificació, agrupació, comparació i correspondència**.

8. **Nocions espacials bàsiques** en relació amb el **propri cos**, els objectes i les accions, tant en repòs com en moviment.

Bloc B: curiositat, iniciació al pensament científic i al raonament lògic des de la creativitat**1er cicle**

4. Iniciació al **sentit espacial** i numèric.

2n cicle

4. Iniciació al **sentit espacial** i numèric.

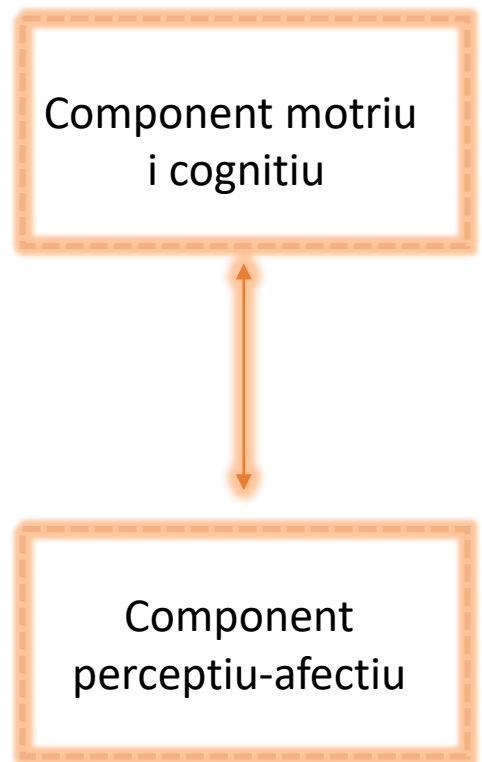
DEFINICIONS TERMINOLÒGIQUES

ESQUEMA CORPORAL

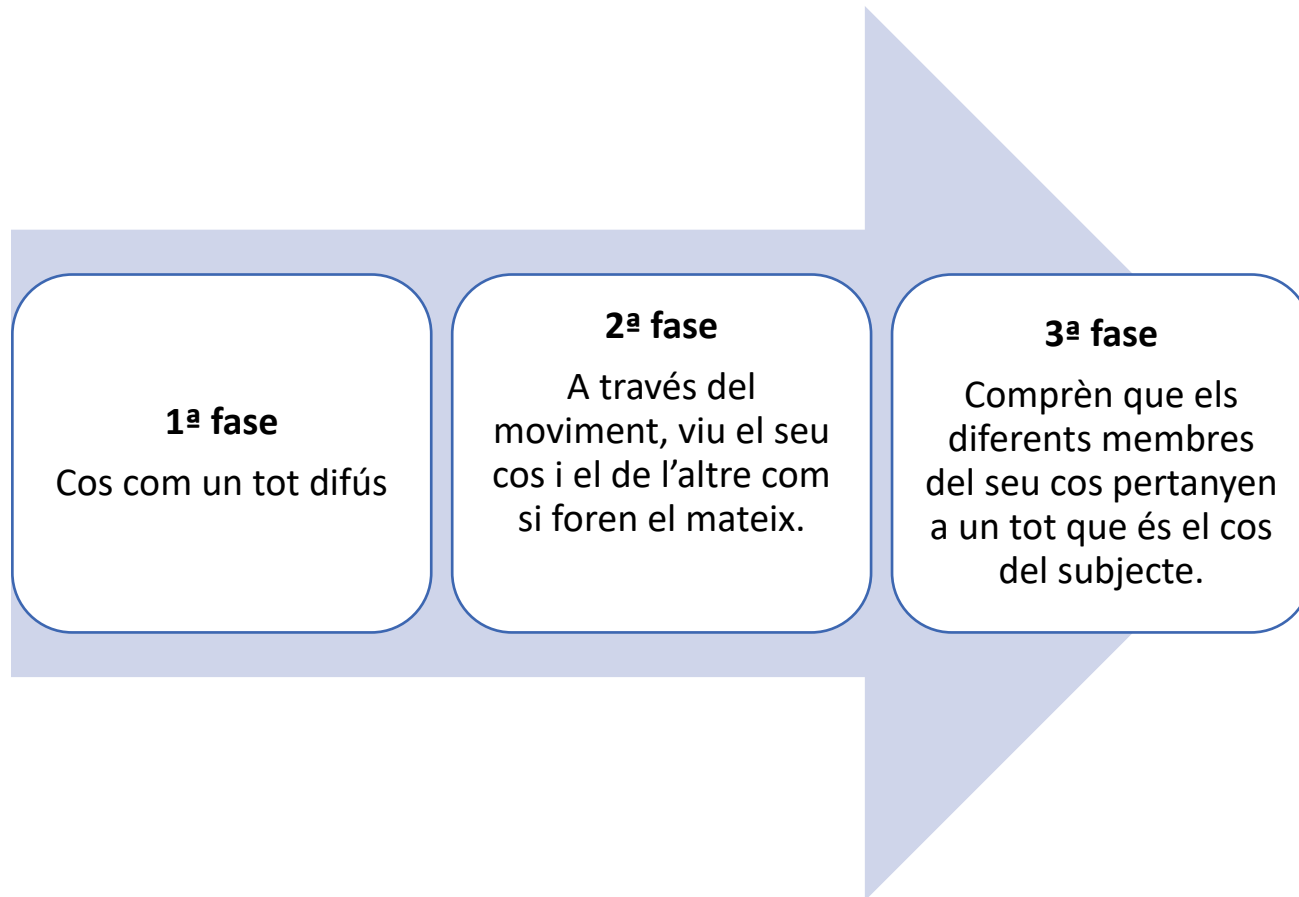
Un **model** que cadascun es forma en la seua ment, del seu cos o del seu jo físic, en el curs de la vida i que està fora de la consciència. És com un **diagrama mental** que representa el propi cos com un tot, igual i que cadascuna de les seues parts.

IMATGE CORPORAL

Cúmul **d'actituds i sentiments** que es produeixen en la memòria de cada subjecte respecte del seu cos. Per tant, hi ha una relació entre la percepció del cos amb si mateix i en relació amb l'altre. Està conformada per elements perceptius, subjectius i conductuals, es pot modificar d'acord amb l'edat i es veu influïda pels estàndards socioculturals.

Esquema Corporal

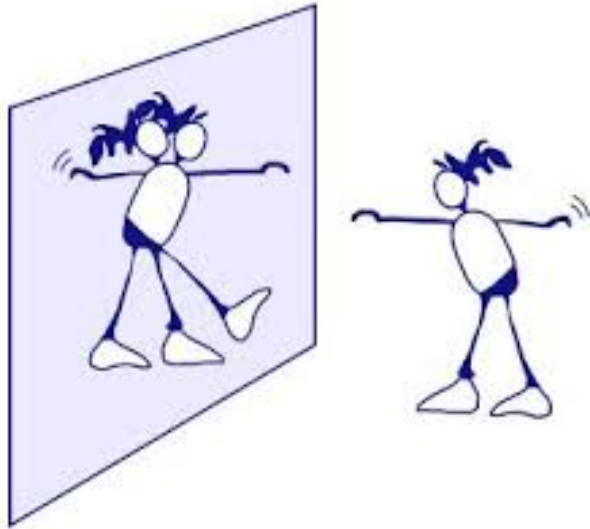

Han de conèixer els següents **segments corporals**:

- **Cap:** orella, nas, front, boca, llavis, llengua...
- **Coll.**
- **Muscles.**
- **Braços:** colzes, monyiques, mans, dits, ungles.
- **Tronc:** pit, esquena, ventre, cintura, malucs.
- **Cames:** cuixes, genolls, turmells, peus, dits i ungles.
- **Cul, penis i vagina.**

Esquema Corporal

Objectius

- Prendre **consciència** de les diferents parts del cos.
- Saber **localitzar** els diferents segments corporals tant del seu cos com de l'altre.
- Conèixer les **funcions** dels diferents segments corporals.
- Reconèixer la **simetria corporal**.
- Conèixer les parts i elements que són **dobles**.
- Interioritzar la **imatge motriu** dels membres superiors i inferiors.
- Descobrir les possibilitats de moviment de les diferents parts del cos mitjançant les **articulacions**.
- Iniciar el concepte de la mateixa **lateralitat**.

Orientacions metodològiques

- LOCALITZAR
- MOSTRAR
- ANOMENAR

PARTS DEL COS

**PROPI
I DELS ALTRES**

**DESCOBRIR I
DESENVOLUPAR
MOVIMENTS**

Orientacions generals

- Situacions d'aprenentatge dinàmiques i lúdiques: jocs i cançons motrius (conte motor).
- Eviteu la mera repetició automàtica dels segments que el docent indica i assenyala.

Exemple 1

Material: una escoba.

Música: "Livin' in Jam". The party group. Álbum: Party fiesta.

El bloque de gelatina

Los alumnos están organizados por parejas. Se imaginan que un camión descarga un bloque de gelatina sobre uno de los componentes de la pareja y queda atrapado dentro de un bloque de esa sustancia. Su compañero comienza a retirar la capa más gruesa de gelatina y más tarde capas finas, hasta llegar a dejar una capa muy fina, pero sin tocar al compañero. Cuando una parte del cuerpo tiene una capa fina de gelatina, esa parte se libera y comienza a moverse al ritmo de la música. Poco a poco los alumnos van liberando a sus compañeros y se desplazan por toda la sala.

Una vez liberado un compañero, este le quita la gelatina al otro. Cuando los dos están libres bailan introduciéndose en la burbuja del otro al ritmo de la música.

Música: "Love generation". Generation DJ. Álbum: DJ's Night.

Exemple 2

Localitzar/assenyalar, mostrar i nombrar les diferents parts del cos

IMITACIONES DE MOVIMIENTOS		SEÑALAR O TOCAR LAS DIFERENTES PARTES DEL CUERPO	
TOCARAL COMPAÑERO LAS DIFERENTES PARTES DEL CUERPO		MOVIMIENTOS DE CABEZA, CUELLO Y HOMBROS	
MOVIMIENTOS COMBINADOS: BRAZOS-PIERNAS		EJERCICIOS DE PIERNAS (CADEIRA, RODILLA Y TOBILLO)	
MOVIMIENTOS CON DIFERENTES ELEMENTOS		DIVERSAS POSICIONES Y MOVIMIENTOS BRAZOS	

Lateralitat

És el **domini** funcional d'un **costat del cos** sobre l'altre i es manifesta en la preferència per utilitzar un membre o part del cos determinada (ma, ull, peu...) per a dur a terme activitats concretes.

Tipus

- **D'ús** (el més freqüent):
 - **Destre**: predomini del costat dret
 - **Esquerrà**: predomini del costat esquerre.
- **Ambidextre**: esquerrans en algunes activitats i destres en altres, i/o que utilitzen indistintament els dos costats.
- **Lateralitat creuada**: un predomini lateral destre en uns membres del cos i esquerrà en altres.
- **Lateralitat invertida**: s'ha contrariat a conseqüència dels aprenentatges, malaltia o accident (influència ambiental).

Evolució

0-3 ANYS:

0-1: No existeix dominància clara.
18 mesos: **Apareix** una preferència lateral.
2-3: Període d'**inestabilitat**.

3-6 ANYS:

4-5: Concorda amb la definició de lateralitat.
6: **Conceptes** de dreta i esquerra en el seu cos.

8 ANYS: Es **consolida** la lateralitat. Conceptes de dreta i esquerra en els altres.

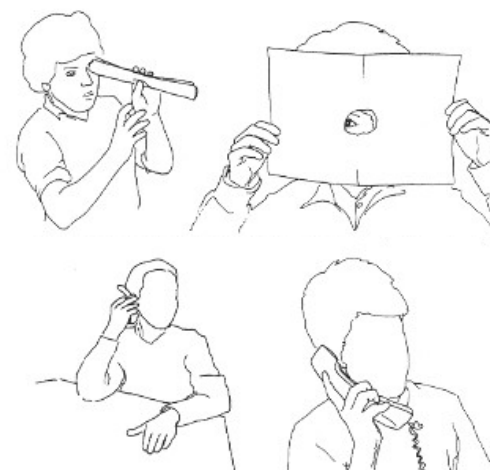
Lateralitat

Objectius

- Esbrinar mitjançant el moviment el **predomini** lateral del xiquet.
- **Afermar** el domini dels **diferents segments corporals** per a evitar trastorns d'aprenentatge.
- Millorar la **coordinació** òcul-segmentària i la coordinació dinàmica general.
- Aconseguir una correcta percepció de **l'espai** per a una bona orientació i estructuració en ell.
- Prendre consciència de la **simetria corporal**.

Consideracions didàctiques

- Experimentar el màxim nombre d'accions motrius que requerisquen la utilització diferenciada d'un costat i l'altre del cos.
- Fins als 6 anys aprox. **NO** s'induirà a la utilització de l'un o l'altre costat, la **seua utilització** serà **espontània** a partir de propostes obertes.

- Informació de les famílies
- Ob. sistemàtica en joc
- Realització de test?

Percepció Espai-Temporal

ESPACIALITAT

“la percepció, el coneixement, i el control que el subjecte té de la seua **situació** en l’espai, de les seues **possibilitats** de desplaçament i situacions en l’entorn respecte als objectes i la resta de persones que troben” (Rivera, 2000)

- És el món exterior que envolta l’infant, el món que va descobrint amb els anys.
- Tenir una bona percepció de l’espai radica en ser capaç de situar-se, moure’s, orientar-se, prendre direccions múltiples i analitzar situacions i representar-les (Blázquez i Ortega, 1984).

CLASSIFICACIÓ

- ☐ Orientació espacial.
- ☐ Estructuració espacial.

Percepció Espai-Temporal

ESPACIALITAT

La seua adquisició corre paral·lela a la maduració corporal.

EVOLUCIÓ

1er any

Espai pròxim

2ⁿ – 6e any

Espai topològic: relacions espacials de distància, ordenació, continuïtat, desplaçament, etc.

- Dels 6 als 9 anys: relacions projectives (llarg-ample).
- Dels 7 als 12 anys: relacions euclidianes (trajectòries, velocitat, acceleració...).

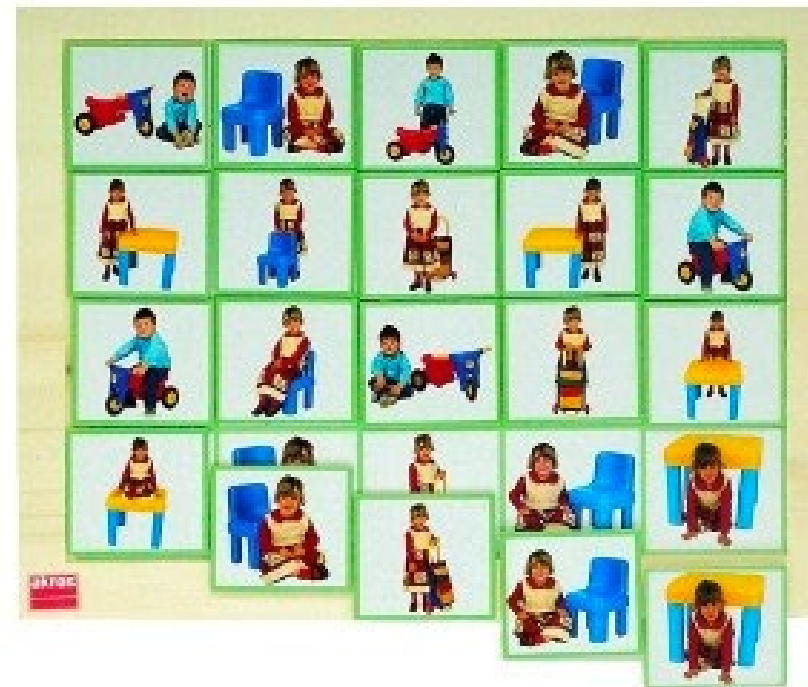
CLASSIFICACIÓ PERCEPCIÓ I ESTRUCTURACIÓ TEMPORAL

ORIENTACIÓ ESPACIAL

ESTRUCTURACIÓ ESPACIAL

❑ **ORIENTACIÓ ESPACIAL** (1-7 anys): És la capacitat per a situar-se respecte a un objecte, i aquest respecte a nosaltres. Implica les nocions espacials de:

- **Orientació:** dreta-esquerra; dalt-baix; davant-darrere.
- **Situació:** dins-fora; dalt-baix; interior-exterior.
- **Superfície:** espai lliure, espai ple, etc.
- **Grandària:** gran-menut; alt-baix; ample-estret, etc.
- **Direcció:** lluny-prop; agrupació-dispersió; junt-separat, etc.
- **Ordre o successió:** (ordenar objectes en funció de qualitats): primer-últim, anterior, enmig, etc.

CLASSIFICACIÓ PERCEPCIÓ I ESTRUCTURACIÓ TEMPORAL

ORIENTACIÓ ESPACIAL

ESTRUCTURACIÓ ESPACIAL

❖ **ESTRUCTURACIÓ ESPACIAL**

Capacitat per a orientar o situar objectes i subjectes.

S'estableixen relacions:

- **Projectives (6-9 anys):** Varien en canviar el punt des d'on es miren (perspectives: llarg-ample)
- **Euclidianes o mètriques (7-12 anys):** Suposen l'ús d'un sistema de referència (volum-relleu/eixos de coordenades)

Percepció Espai-Temporal

LA TEMPORALITAT

Rigal: “Percebre el temps és prendre consciència dels canvis que se succeeixen durant un període determinat”

CLASSIFICACIÓ:

- ☐ Orientació Temporal: forma de plasmar el temps.
- ☐ Estructuració temporal: Ens permet situar fets. Ordre i duració.
- ☐ Organització temporal: Ritme.

Percepció Espai-Temporal

LA TEMPORALITAT

- La seua adquisició corre paral·lela a la maduració corporal.

EVOLUCIÓ

0-2 anys: Consciència del moment del dia en funció de les seues necessitats (fam, son).

3-6 anys: utilització de termes temporals, però que es confonen. Primeres nocions de velocitat (ràpid, lent)

- Fins als 6-7 anys la duració és subjectiva.
- 9-12 anys: valoració objectiva del temps, domini progressiu.

Percepció Espai-Temporal

LA TEMPORALITAT

Aspectes metodològics: → nocions temporals a assimilar per l'infant:

Orientació temporal

- Dia-nit
- Hui-ahir-demà
- Hores-dies-setmanes-mesos
- Estacions de l'any

Temps respecte a un moment donat

- Abans-ara-després
- Prompte-tard
- Poc-molt de temps
- Esperar

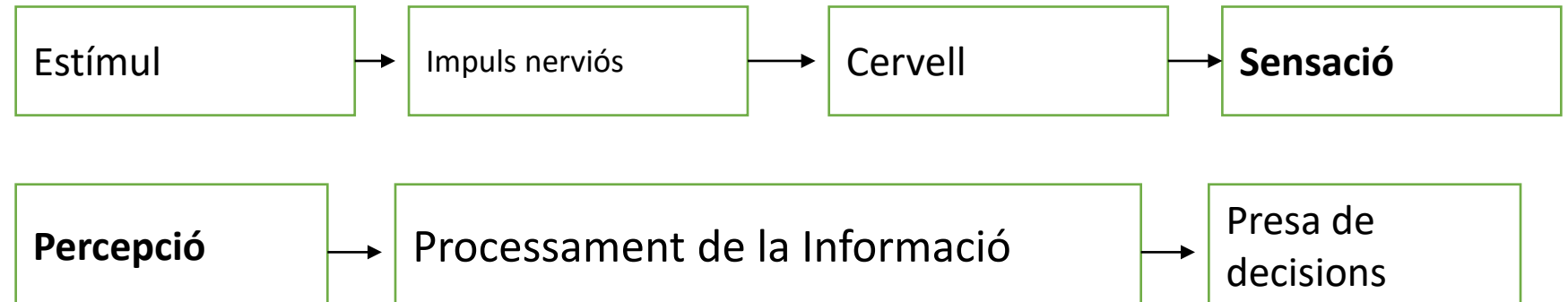
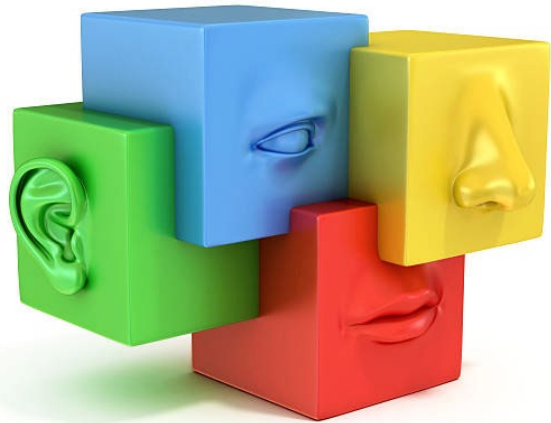
Estructuració temporal: ordre i duració

AJUDA A PRENDRE CONSCIÈNCIA DEL TEMPS QUE PASSA

Desenvolupament sensorial

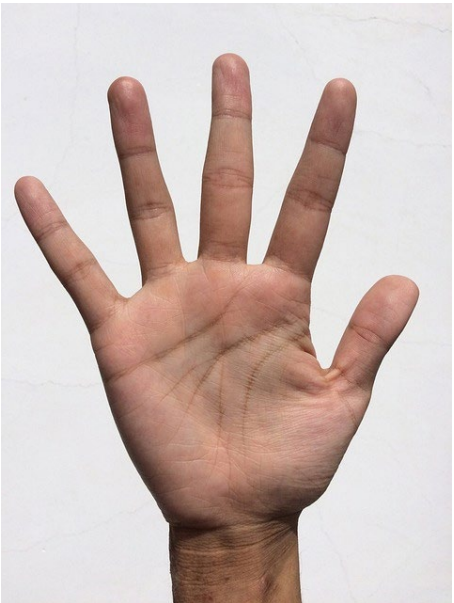
- **Sensació:** recepció de la informació que ofereix l'entorn mitjançant els sentits.
 - Receptors sensorials:**
 - Interoceptius
 - Propioceptius
 - Exteroceptius
- **Percepció:** procés integrador que segueix la sensació, i que s'encarrega d'originar formes mentals que suposen la representació interna del món exterior. Alta participació de la memòria.

Desenvolupament sensorial

Tàctil

SENSACIONS TÀCTILS: Tipus de superfícies, major o menor consistència dels cossos, la temperatura de l'ambient extern, el pes dels objectes, les dimensions dels cossos, la forma del que toquem i el grau d'humitat.

Desenvolupament sensorial

Visual

A. Agudeses visual

Capacitat de distingir **forma** i **detalls** precisos.

B. Seguiment visual

Capacitat de **seguir** objectes amb la mirada.

C. Memòria visual

Capacitat de **recordar experiències** visuals anteriors.

D. Discriminació figura-fons

Capacitat de **diferenciar** la figura **dominant** en un entorn.

E. Discriminació visual

Capacitat para discriminar o **diferenciar** un **objecte** d'un altre.

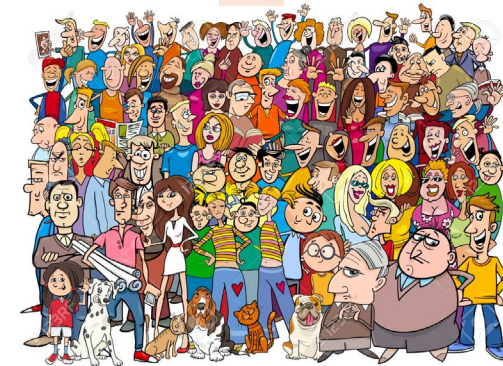
A

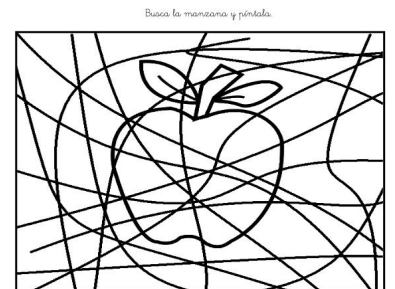
B

C

D

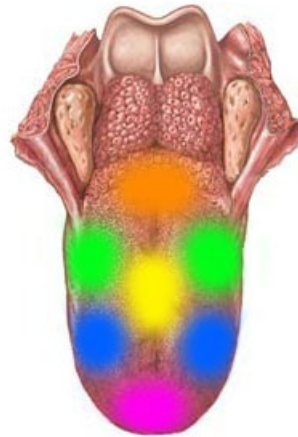
E

6 9 F P n m
7 1 b d a e

Desenvolupament sensorial

Gust Olfacte

- Tastar-olorar substàncies insípides al costat d'altres de fort sabor-olor i **classificar-les**.
- **Identificar** aliments pel sabor-olor (fruita seca, fruites, verdures...)
- Dir **qualitats dels aliments** tastats: dolç, salat, àcid, amarg,...
- **Assenyalar** entre diferents dibuixos quin representa l'aliment tastat.
- Vincular-lo amb l'**alimentació saludable**.

Els sabors que percebem a cada part de la llengua

Desenvolupament sensorial

Auditiu

A. Agudeses auditiva: Capacitat de captar i diferenciar diferents sons, el seu to i intensitat (Cada ovella amb la seua parella).

B. Seguiment auditiu: Capacitat d'identificar... d'on ve el so? (Atrapar el sonor, seguir l'instrument)

C. Memòria auditiva: Capacitat de recordar i reproduir experiències auditives quan ha desaparegut l'estímul. (Encadenar sons, imitar sons).

D. Diferenciar sons entre un fons sonor: Percebre aïlladament sons dins d'un fons sonor. Ex: Instruments dins d'una música o una veu entre diverses.

Creem activitats: Treballem els sentits

Orientacions metodològiques

- 1.- Principi de **gradació en la presentació d'estímul**s (simple a complex / conegut a desconegut).
- 2.- Altres **aspectes educables**: l'atenció, capacitat d'observació, memòria, vocabulari, etc.
- 3.- L'experiència sensorial ha de viure-la cadascun **PARTICULARMENT**: material suficient i fer agrupaments poc nombrosos.
- 4.- Les activitats en les quals intervenen diversos sentits són les més completes, però al principi és convenient **estimar només un sentit en cada activitat** encara que per a això hàgem d'"anul·lar" momentàniament altres sentits.

Creem 5 grups

Cada grup escull un sentit

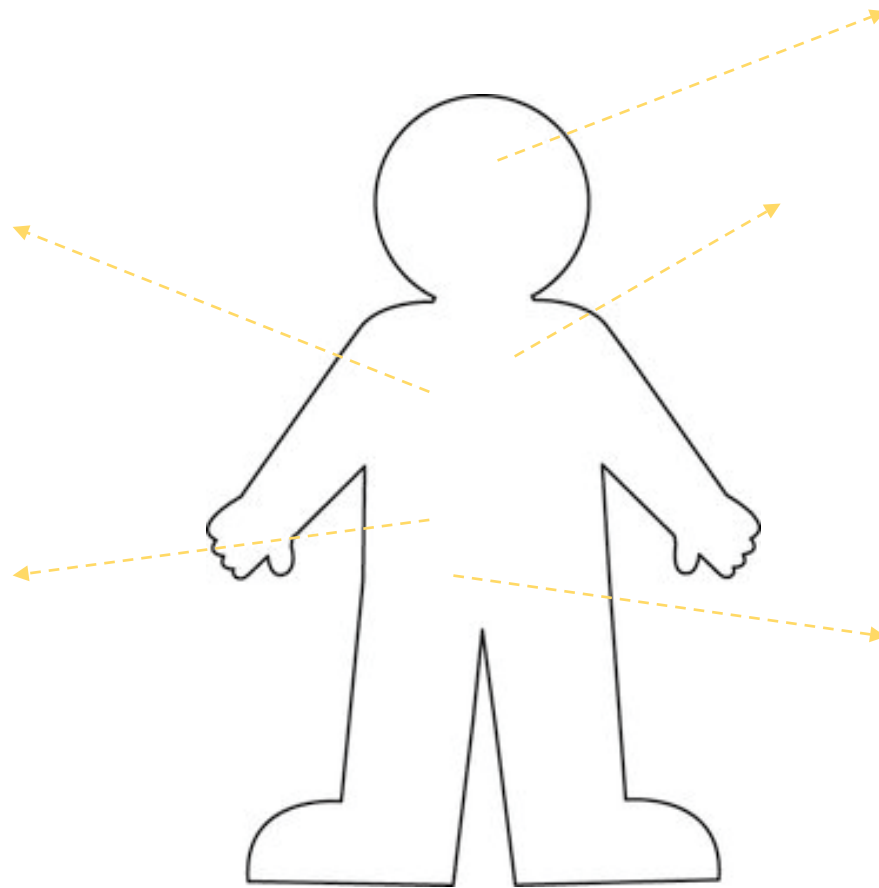

Dissenyem dues activitats

Educació per a la salut: Dinàmica

Un xiquet o xiqueta té bona salut quan...

Model de qualitat de vida

Model biomèdic

Model socioecològic

CONCEPTUALITZACIONS DE LA SALUT

Model de l'OMS

Model salutogènic

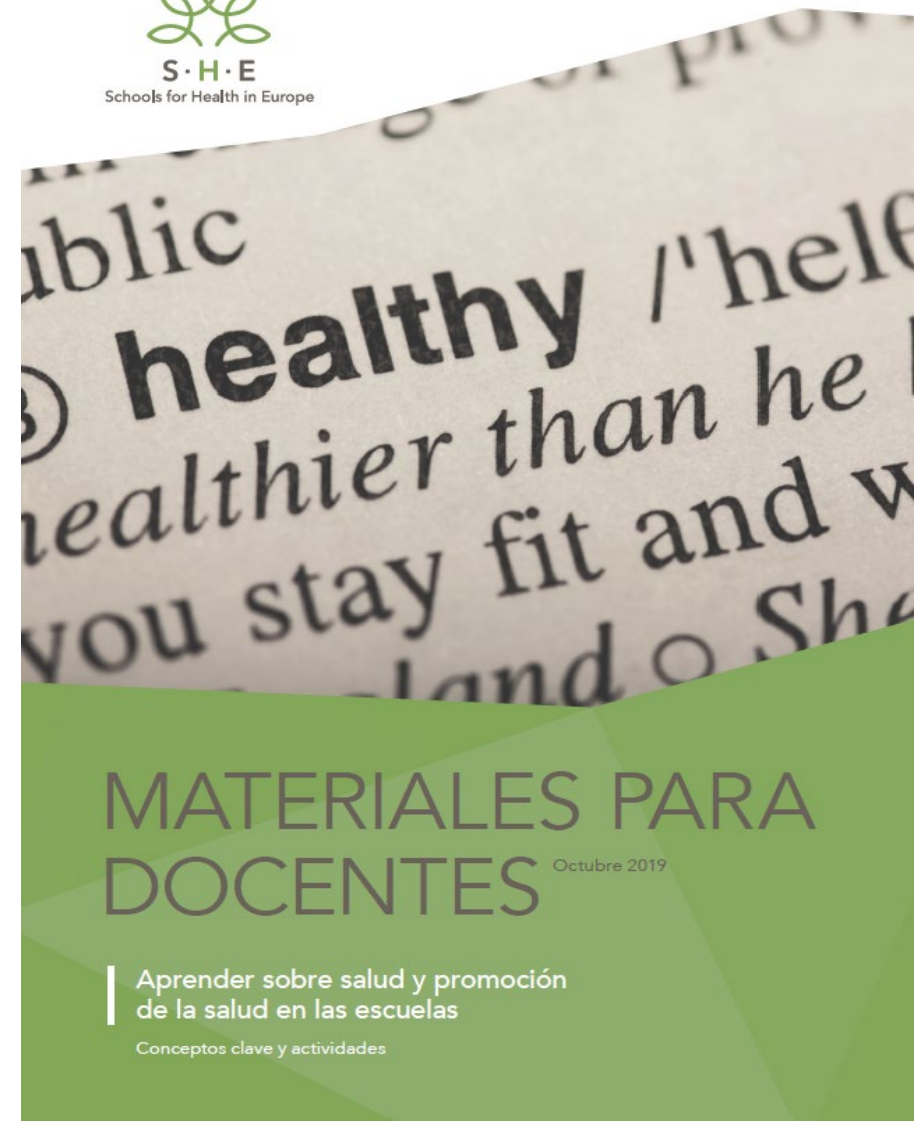

Dinàmica

En els 5 grups de l'activitat anterior

**Escollim un marc conceptual de la salut
(*Apartat I*) i n'identifiquem les
característiques principals**

**Escollim un o una portaveu:
Ho expliquem a la resta de grups**

Educació per a la Salut

- Orientat cap a la **Promoció de la Salut**.
- Plantejament educatiu **integral**.
- Enfocament metodològic per a **l'aprenentatge actiu i significatiu**.
- **Curriculum contextualitzat**.

Tractarem de cuidar els missatges...

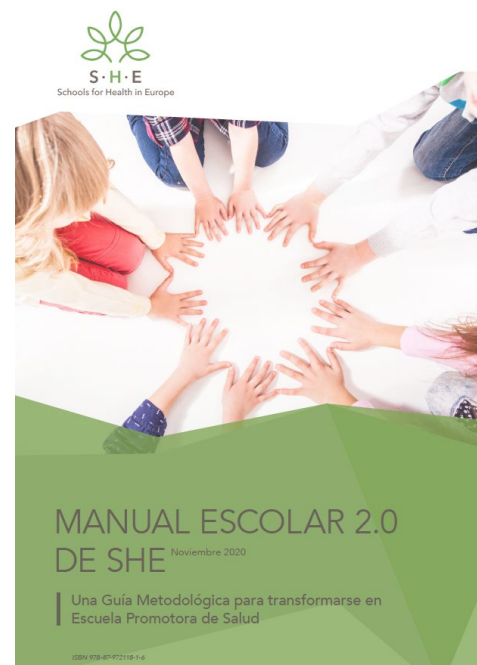
Evitar juís de valor quan l'alumnat té comportaments NO saludables:
«No menges dolç! Si menges dolç et cauran les dents!»

Com a ALTERNATIVA, fes preguntes per a estimular la seua consciència:

*Però, menges açò cada dia? (important que s'adonen de la freqüència en què ingereixen aquest tipus d'aliments no saludables).
Sabeu com podria afectar això a la vostra salut?*

Alguns recursos...

ACTIVITAT D'APLICACIÓ PRÀCTICA

Promoció d'activitat física i salut a les escoles

Imagineu que voleu dur a terme una acció educativa al vostre centre per a treballar/millorar la promoció de l'activitat física i la salut a l'escola. Aquesta acció es durà a terme en l'àmbit del centre, per la qual cosa heu de considerar diferents factors/agents.

Pràctica Aula tema 6: EL COS, LA PRÒPIA IMATGE CORPORAL I EL BENESTAR PERSONAL	Integrants del grup:
INSTRUCCIONS INICIALS:	
Imagineu que voleu portar a terme una acció educativa al vostre centre per a treballar/millorar la promoció de l'activitat física i la salut a l'escola. Aquesta acció es portarà a terme a nivell de centre, pel que heu de considerar diferents factors. <u>Fase preparatòria. Avaluació de la situació present:</u> Identifiqueu alguna qüestió/àmbit relacionada amb l'activitat física i la salut que penseu que podria ser millorable al vostre centre. Podria estar vinculada a la alimentació (cantina, màquines dispensadores...), espais de oci, entorn, extraescolars, sostenibilitat, transport actiu, contaminació...	
1ª Part: Agents	
Identifiqueu agents (tant interns com externs) que podrien intervenir en la posada en pràctica de la vostra acció educativa. Assenyalau alguns dels interessos/problematiques que poden preocupar a eixos col·lectius.	
2ª Part: Pla de treball	
Dissenyau un pla de treball (pot ser anual) de les diferents accions que prendreu involucrant als agents identificats en la primera part.	

TASCA. GRUP 7 *Preguntes a l'edublog*

- Elaboració de dues preguntes sobre el tema tractat
- La resta de grups la responen
- El grup 7 revisa i, si cal, en matisa les respostes

Referències bibliogràfiques

- Conde, J.L. y Viciano, V. (1997). *Fundamentos para el desarrollo de la motricidad en edades tempranas*. Málaga: Aljibe.
- Conde, J.L. (2001). *Cuentos motores*. Barcelona: Paidotribo.
- Gallego del Castillo, D. F. (2009). Esquema corporal e imagen corporal. *Revista Española de Educación Física y Deportes*, (386), 45-45.
- Navarro, V. (2002). *El afán de jugar. Teoría y práctica de los juegos motores*. Barcelona: Inde.
- González, M. D. (2004). *La educación para la salud en las etapas escolares de infantil y primaria: dificultades y alternativas*. Tesis doctoral presentada en la Universidad de Huelva.
- Gil, Contreras y Gómez (2008). Habilidades motrices en la infancia y su desarrollo desde una educación física animada. *Revista iberoamericana de educación*, 47, 71-96.
- Organización Mundial de la Salud (2020). Directrices de la OMS sobre actividad física y hábito sedentarios: de un vistazo. OMS.

Pràctica Aula tema 6: EL COS, LA PRÒPIA IMATGE CORPORAL I EL BENESTAR PERSONAL	Integrants del grup:
INSTRUCCIONS INICIALS:	
Imagineu que voleu dur a terme una acció educativa al vostre centre per a treballar/millorar la promoció de l'activitat física i la salut a l'escola. Aquesta acció es durà a terme en l'àmbit del centre, cosa per la qual heu de considerar diferents factors. <u>Fase preparatòria. Avaluar la situació present:</u> Identifiqueu alguna qüestió/àmbit relacionada amb l'activitat física i la salut que penseu que podria ser millorable al vostre centre. Podria estar vinculada a l'alimentació (cantina, màquines dispensadores...), espais d'oci, entorn, extraescolars, sostenibilitat, transport actiu, contaminació...	
1a Part: Agents	
Identifiqueu agents (tant interns com externs) que podrien intervenir en la posada en pràctica de la vostra acció educativa. Assenyaleu alguns dels interessos/problematiques que poden preocupar eixos col·lectius.	
2a Part: Pla de treball	
Dissenyeu un pla de treball (pot ser anual) de les diferents accions que prendríeu involucrant als agents identificats en la primera part.	

Pràctica DAM 1.

Accions individuals en un entorn físic estable

Codi 33622 Didàctica de l'educació física a l'educació infantil

Crèdits ECTS 6

Curs acadèmic 2023-2024

Facultat de Magisteri. Universitat de València
Departament: Didàctica de l'Educació Física, Artística i Música
Àrea: Didàctica de l'Educació Física
Grup d'investigació Activitat Física, Educació i Societat - AFES

Prof. Jorge Lizandra Mora: jorge.lizandra@uv.es

Prof. Marta Oliver Álvarez: marta.oliver@uv.es

Programar per dominis d'acció motriu

- 1. Accions en un entorn físic estable sense interacció directa amb altres.** Es basa en activitats individuals essencialment mesurables amb paràmetres espai-temporals o de desenvolupament motriu. Accions com ara les habilitats motrius bàsiques, les capacitats físiques i perceptiu-motrius, en serien alguns exemples.
- 2. Accions d'oposició interindividual.** En aquestes es produeixen situacions d'antagonisme exclusivament "un contra un", i per això les activitats de contacte interindividual o d'enfrontament amb un altre company en són exemples.
- 3. Accions de cooperació.** Es tracta de jocs cooperatius i situacions d'introducció a algunes activitats jugades en les quals es prioritza l'enteniment, la comunicació i la solidaritat.
- 4. Accions de cooperació i oposició.** El context és l'acció col·lectiva d'enfrontament codificat, de manera que unes persones col·laboren en l'activitat per a enfrontar-se a altres que fan el mateix. Este domini pot donar pas als jocs d'iniciació esportiva com ara l'handbol o el bàsquet, així com a jocs paradoxals com el dels quatre cantons o el de gossos, gats i ratolins, entre d'altres.
- 5. Accions en un entorn físic amb incertesa.** Aglutinen les activitats amb (o sense) material al medi natural en les quals el joc està modulad per les variacions de les característiques del medi. Fer excursions a peu o més tard en bicicleta, activitat d'orientació en l'espai formen part d'aquest domini.
- 6. Accions amb intencions artístiques i expressives.** Pretenen finalitats estètiques i comunicatives cosa per la qual són proclius per a treballar accions interdisciplinàries. Algunes pràctiques en serien la dansa o altres formes d'expressió corporal que estimulen la creativitat.

Programar per dominis d'acció motriu

En síntesi...

DOMINI 1. Individual

- Automatismes
- Aconseguir alt nivell de competència motriu

DOMINI 4. COOPERACIÓ- OPOSICIÓ

- Descodificar conductes de companyes i adversaris
- Construir conductes cooperatives

DOMINI 2. OPOSICIÓ

- Incertesa prové de l'adversari
- És necessari descodificar les conductes de l'oponent

DOMINI 5. ENTORN FÍSIC AMB INCERTESA

- Organitzar conductes adaptades al medi natural
- Gestionar risc i seguretat

DOMINI 3. COOPERACIÓ

- Tots els participants en són protagonistes
- Comportaments solidaris

DOMINI 6. ARTÍSTIQUES I EXPRESSIVES

- Expressió i comunicació
- Procés creatiu
- Generar i mostrar produccions

Principis operacionals

- Control de les activitats motrius requerides per a cada activitat atlètica (ex. Córrer, marxar, saltar, llançar).
- Experimentar la interacció del nostre cos amb diferents materials i propostes d'activitats.
- Desenvolupament del control individual del cos, mantenir postura adequada i equilibri en les diferents accions atlètiques.
- Conèixer les diferències de nivell d'execució entre les extremitats dominants i no dominants.
- Plantejar reptes motors per tal de conèixer el nivell d'habilitat en determinades activitats.
- Progressar cap a l'objectiu/meta.

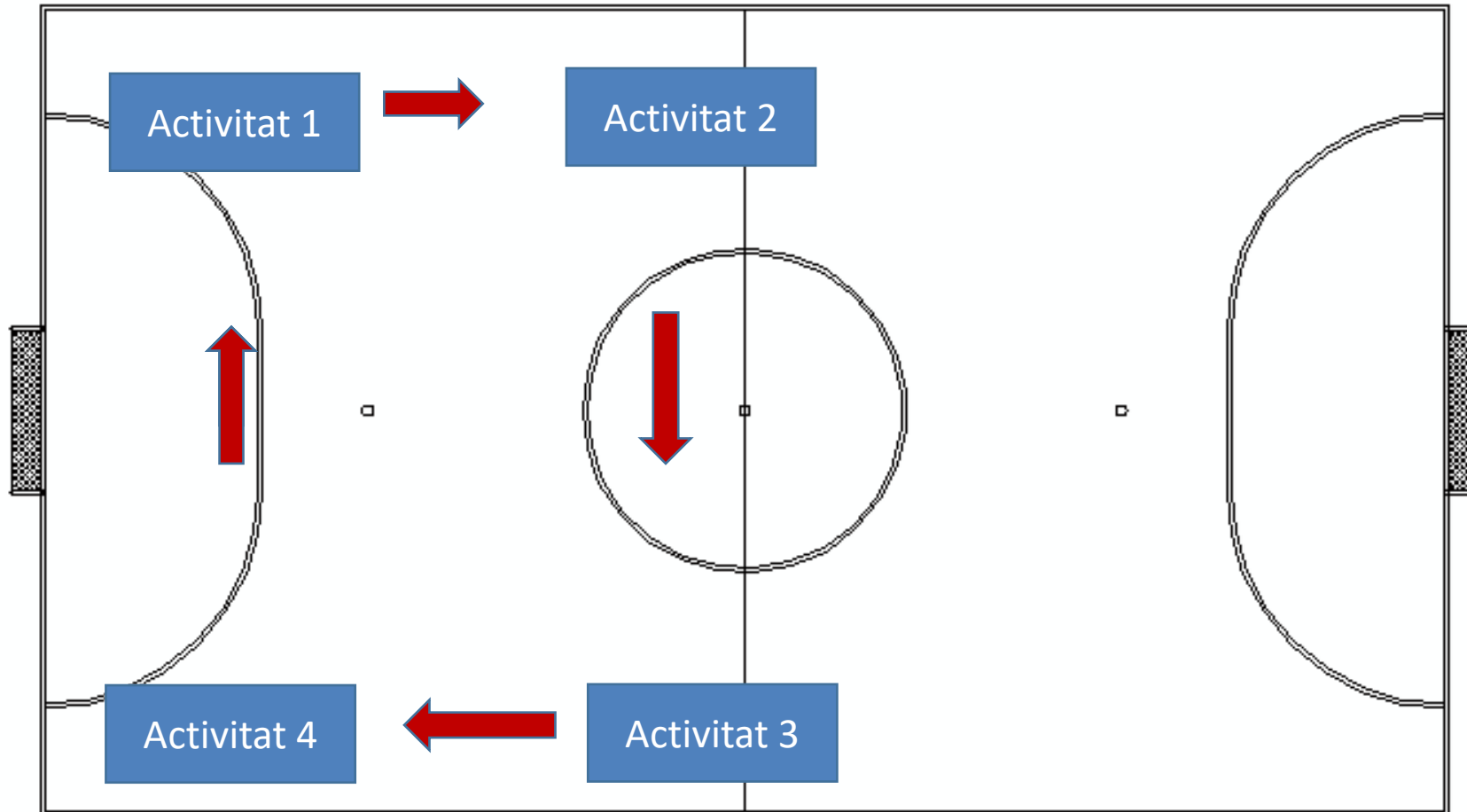
Situacions d'aprenentatge

- Reconéixer les diferents accions atlètiques: carrera, salt, marxa, llançament.
- Desplaçar-se cap a l'objectiu o meta.
- Triar accions més pertinents per a la tasca.
- Respectar les decisions de la resta.
- Conéixer normes de seguretat.

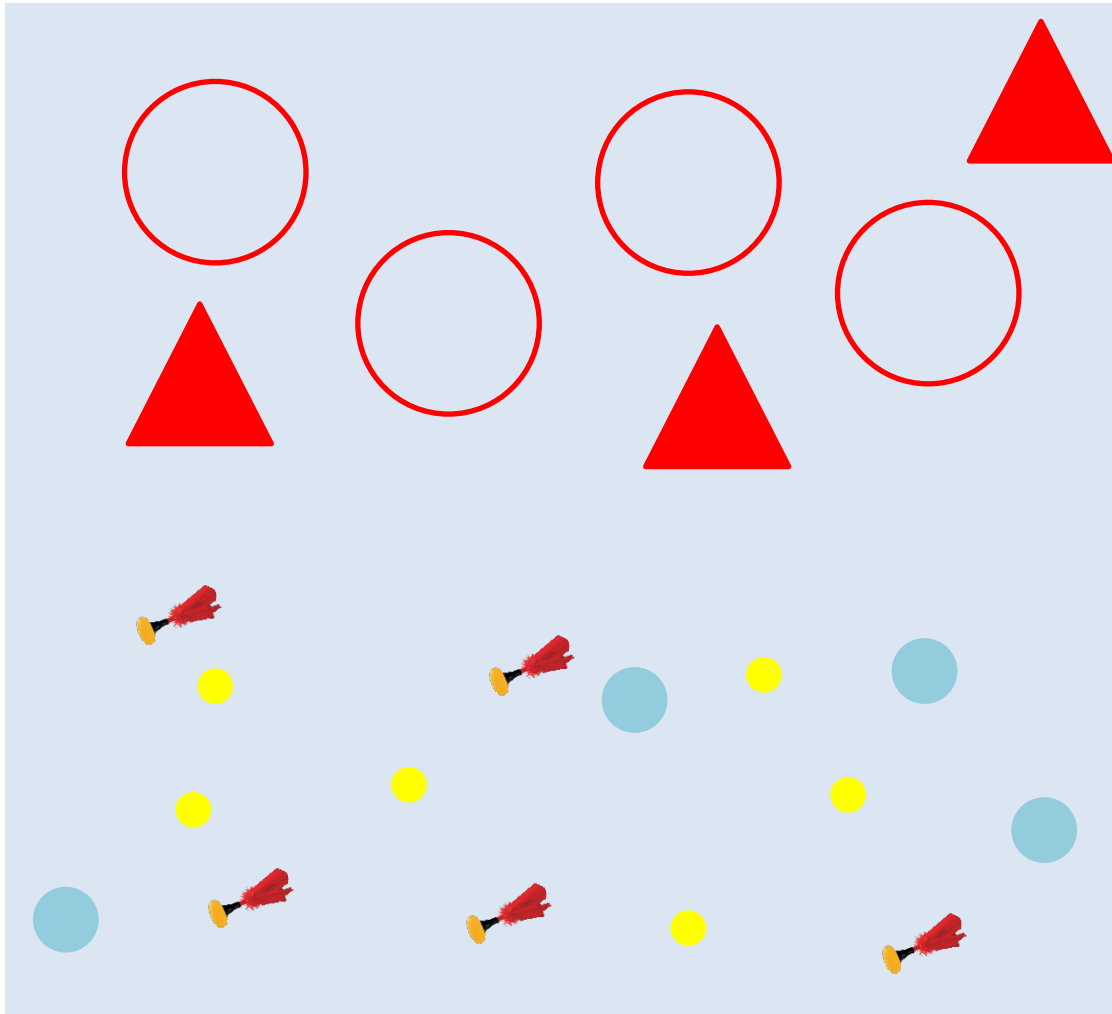
Dinàmica de treball

- Treball per diferents propostes: 10-15 min en cada activitat

Activitat 1: LLANÇAMENTS

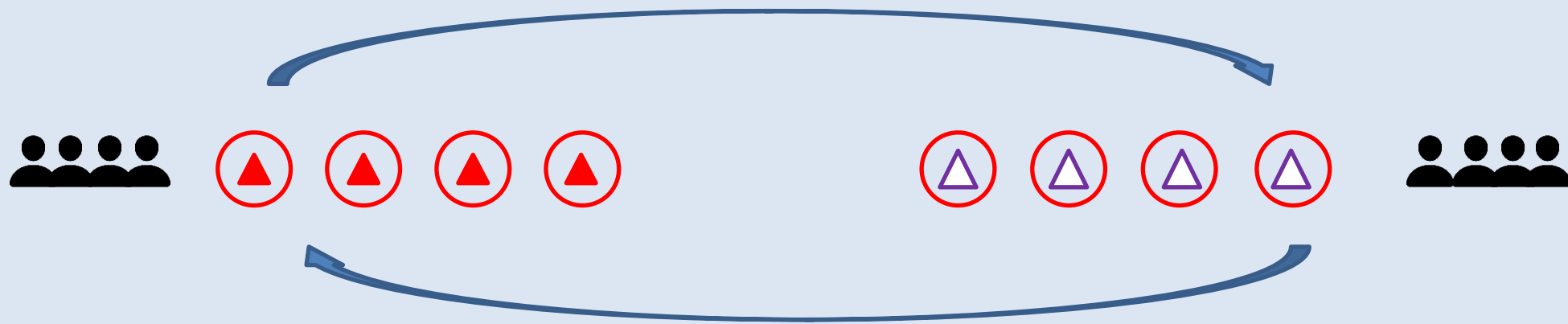

Explorem diferents llançaments intentant encertar en els cercols/cons que es troben a l'espallera i en terra. Variar distància, part del cos per a llançar, material...

- *Amb quin material llancem més?*
- *Com canvia la meua disposició corporal?*
- *Amb les dues mans igual?*
- *I si en modifique la distància?*
- *Quina cama avance per a llançar més lluny?*
- *Com llancem més, en parat o en carrera prèvia?*
- *Què passa quan no encerte?*
- *Premisses de seguretat!*

Activitat 2: CARRERA

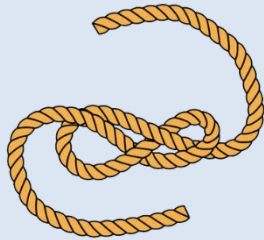
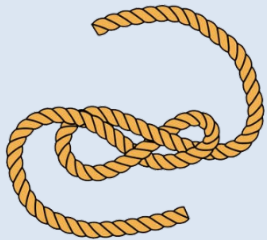
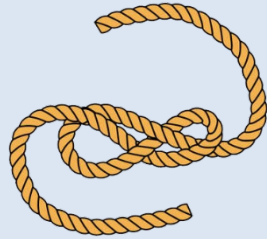
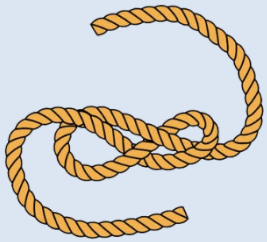

Agafar el con de la nostra fila contrària i portar-lo a la mateixa posició, però en la fila contrària.

- *Només n'ix el següent quan colpeja la mà (joc net)*
- *Com ens preparem per a eixir més rapidament? Diferents formes per a eixir*
- *Incorporació d'objectes i canvi de direcció*
- *Incorporació a l'altre equip vs. tornar a l'inicial*
- *La importància de la distribució*
- *Variar les formes de desplaçaments*

Activitat 3: MARXA/Desplaçaments/Equilibri

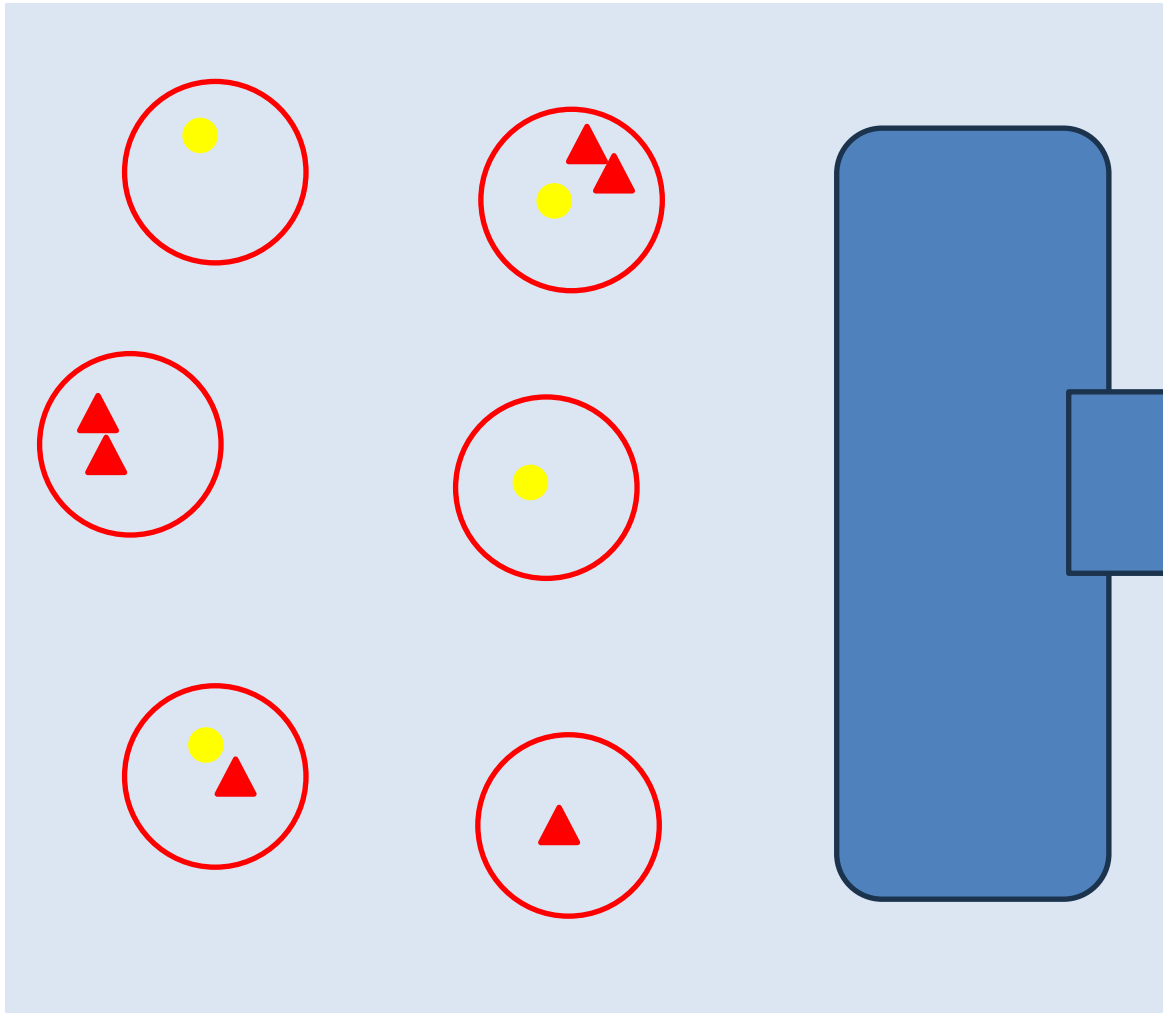

Fer un dibuix en terra fent servir diverses cordes. Una volta acabat, caminen, corren, salten fent servir únicament el dibuix traçat.

- *Què fem per a aguantar millor l'equilibri?*
- *I si ens creuem amb altres companys/es de front?*
- *Podem fer-ho cap enrere?*
- *Si resulta fàcil: afegim altres objectes (ex. Cons al cap)*
- *Creativitat!!!*

Activitat 4: SALTS

Saltem sense tocar el terra i portem el material a la caixa dalt del matalàs:

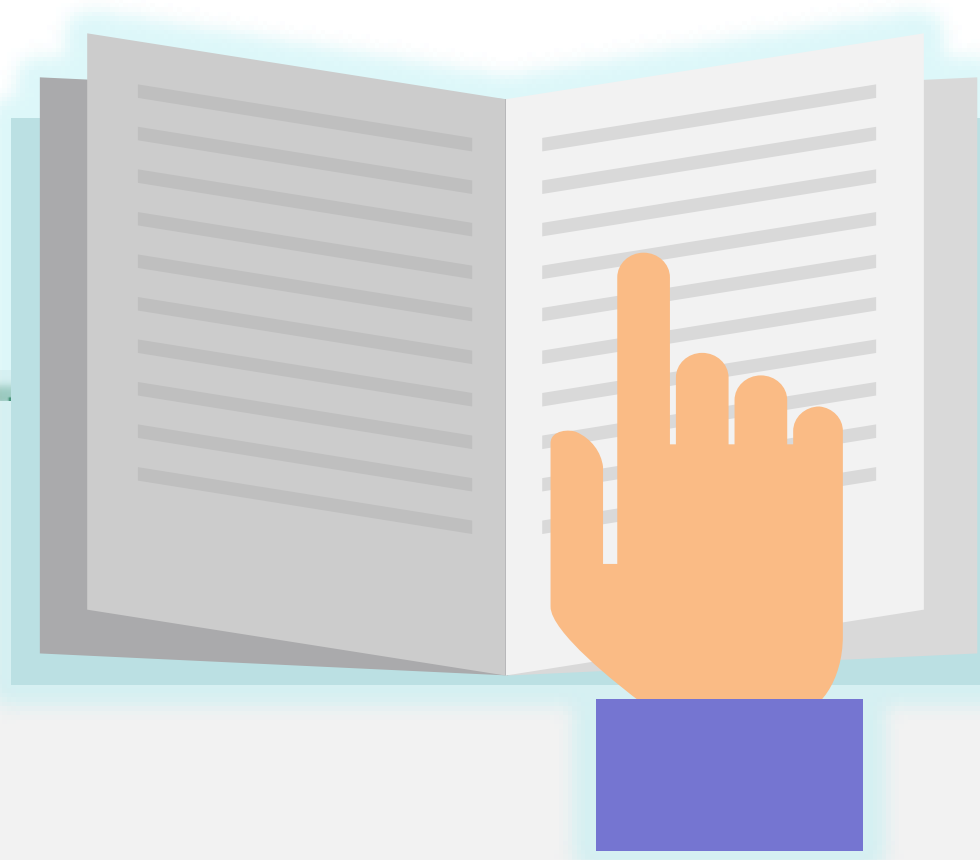
- *Només un material per trajecte*
- *Variar la distància/superfícies dels salts*
- *Recollir objectes per a pautar un objectiu*
- *Modificar els tipus de salt*
- *A per quins cercols anem primer?*
- *Quin trajecte faig per a fer més/menys salts per a aplegar als cercols més llunyans?*
- *Premisses de seguretat!*

Observem:

Comportaments individuals: l'activitat, la velocitat, les trajectòries, les accions motrius, el grau d'eficàcia, la variació en les conductes motrius, la deficiència en alguna activitat motriu, processos de lateralitat...

Domini 1: Accions individuals en un entorn físic estable

Grau de Mestre/a en Educació Infantil
Didàctica de l'Educació Física a l'Educació Infantil
OLIVER ÁLVAREZ, MARTA
LIZANDRA MORA, JORGE
FERRIZ MORELL, ROBERTO

Principals característiques del contingut

Atletisme: activitat atlètica desenvolupada per un subjecte que ha decidit un projecte, s'ha fixat un obstacle a franquejar i construeix els mitjans per a aconseguir-ho. És una activitat tradicional de l'Educació Física escolar (Larraz,2010).

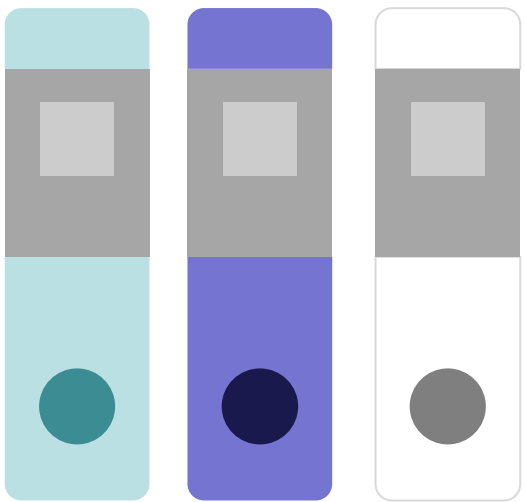
Disciplines atlètiques: carrera (per exemple, velocitat, fons), marxa, llançaments (per exemple, pes, disc) i salts (per exemple, altura, longitud).

Finalitat “atletisme”: educar a través del cos i el moviment tenint en compte aspectes perceptiu-motrius, a més d'uns altres de caràcter expressiu, comunicatiu, afectiu i cognitiu. Permeten aconseguir objectius motrius (saltos, carreres o llançaments), metodològics i de gestió (com avaluar-se, planificar progressos, gestionar recursos) i actitudinals (implicació, expressió de l'opinió, o ser crític i acceptar ser jutjat/da)

Decret 100/2022
Saber bàsic àrea 1. BLOC A. 1 Parts del cos: característiques individuals i percepció dels canvis físics.
Saber bàsic àrea 1. Bloc A.4: Control dinàmic: desplaçaments en l'espai i coordinació visomotriu mitjançant el contacte amb objectes i materials.
Criteri avaluació àrea 1.1: Identificar i controlar les parts del cos, les seues possibilitats, les limitacions i característiques, de manera global i segmentària. (2n cicle)
Criteri avaluació àrea 1.3: Adequar el moviment del cos a les particularitats i característiques de cada situació.
Competència específica àrea 1.1 CE1. Explorar i experimentar les necessitats i possibilitats del cos per mitjà del moviment en diversos espais, i mostrar seguretat, respecte i confiança.

Procediments: Observació
Instruments: Llista de control

Aprentatges específics o principis fonamentals

Principis fonamentals

- ✓ Contribuir al desenvolupament dels dominis afectiu, **cognitiu i motriu**.
- ✓ Integrar els aprenentatges partint de pràctiques jugades i un context lúdic.
- ✓ Contribuir que l'alumnat es fixe metes o objectius a aconseguir, per mitjà de la superació d'obstacles i l'establiment de mitjans per a poder aconseguir-ho. Per a això:
 - Ha d'aprendre a mobilitzar els recursos disponibles tant en l'àmbit personal (energètics, motrius, cognitius) com externs (materials, espais, socials) .
 - Ha d'intervenir sobre el desenvolupament dels recursos

Aprentatges específics

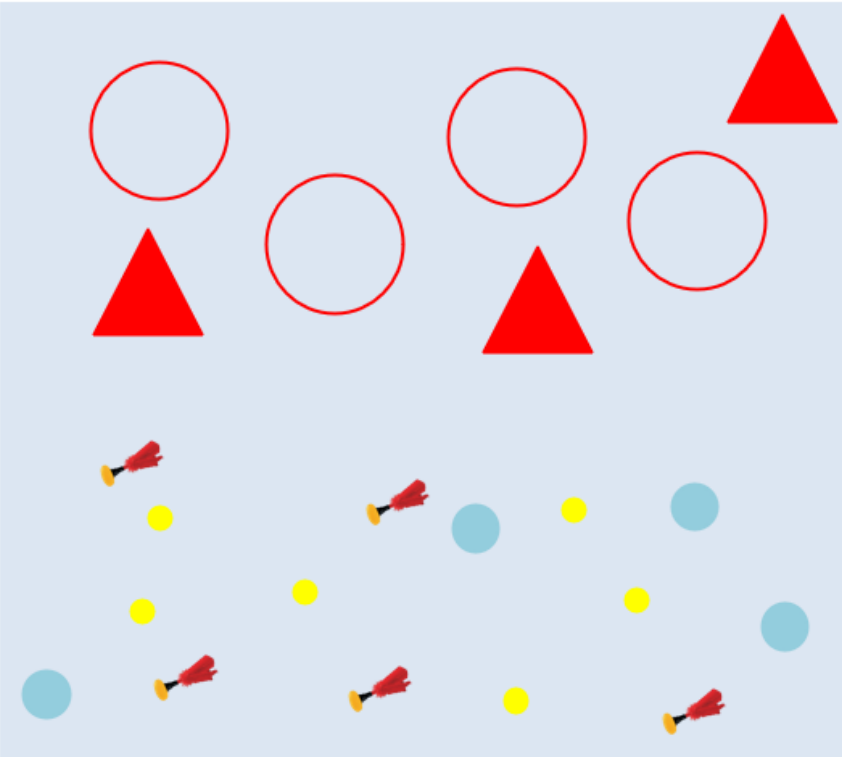
- ✓ Aprentatge i assimilació del control i la consciència corporal.
- ✓ Exploreu i integren aprenentatges tècnics bàsics de diferents disciplines atlètiques.
- ✓ Desenvolupament d'una responsabilitat individual.
- ✓ Promoció d'una educació per a la salut (per exemple, realitzar de manera efectiva habilitats bàsiques o pràctica segura dels exercicis).
- ✓ Consciència de les possibilitats i limitacions pròpies i dels companys.
- ✓ Assimilen aprenentatges mentre s'impliquen en tasques d'avaluació.

Situacions d'aprenentatge

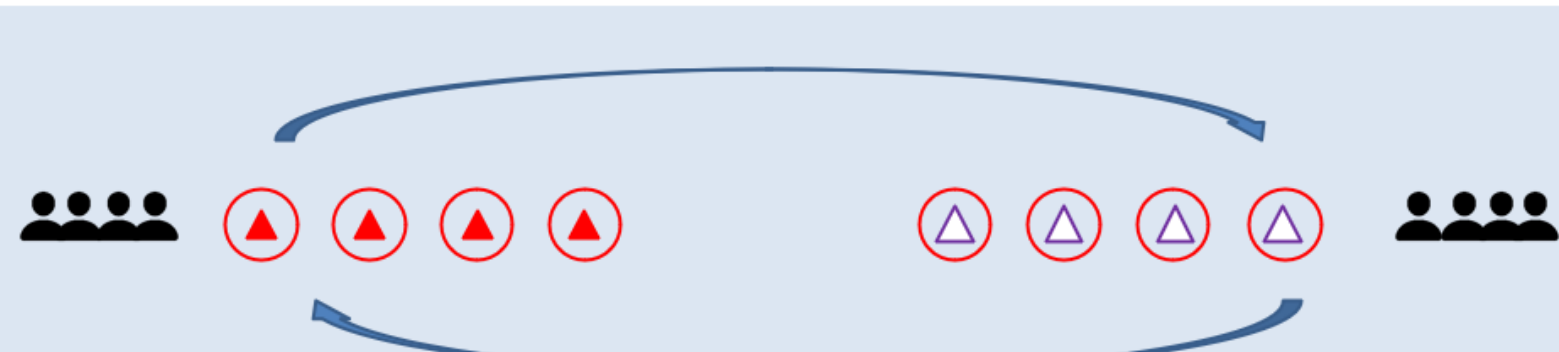
Espais i materials:

✓ Activitat 1: LLANÇAMENTS

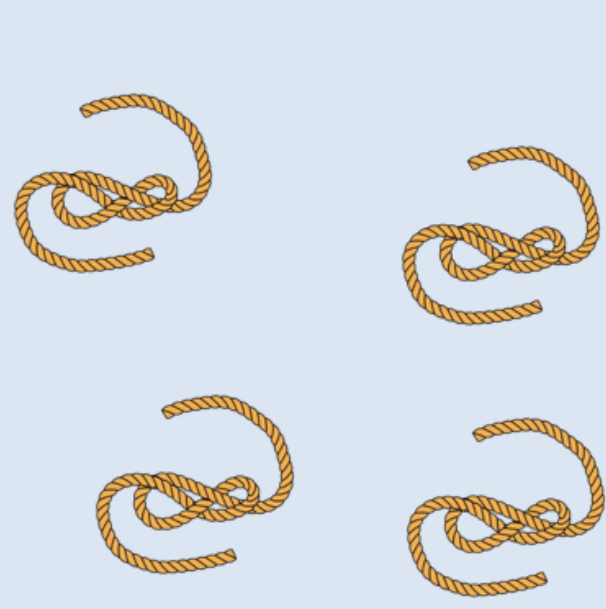
- Explorem diferents llançaments intentant encertar en els cercols/cons que es troben a l'espallera i en terra. Variar distància, part del cos per a llançar, material...
- Amb quin material llançem més?
 - Com canvia la meua disposició corporal?
 - Amb les dues mans igual?
 - I si en modifiquem la distància?
 - Quina cama avance per a llançar més lluny?
 - Com llançem més, en parat o en carrera prèvia?
 - Què passa quan no encerte?
 - Premisses de seguretat!

✓ Activitat 2: CARRERA

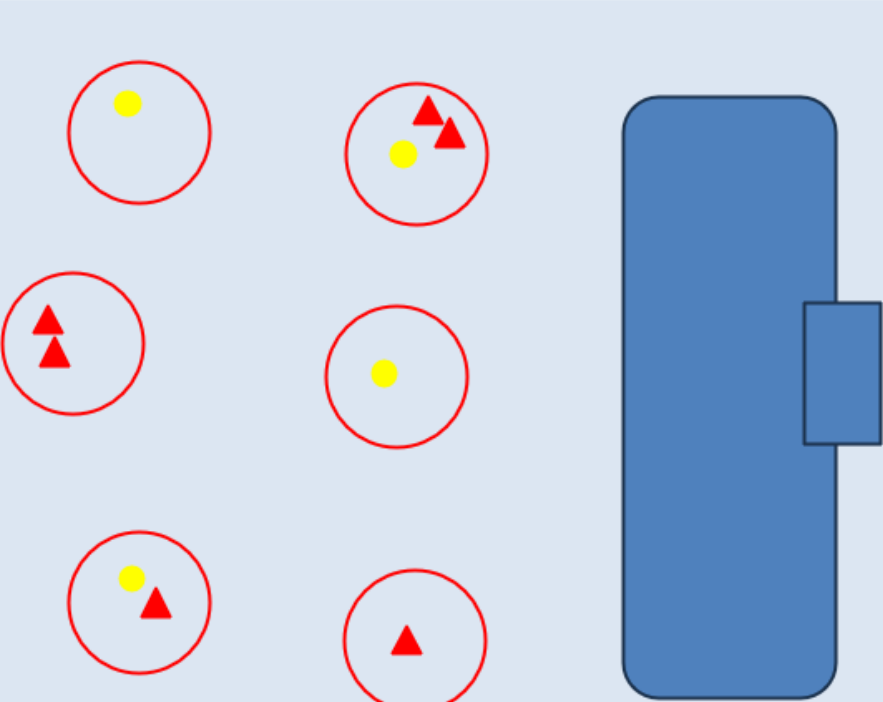
- Agafar el con de la nostra fila contrària i portar-lo a la mateixa posició, però en la fila contrària.
- Només n'ix el següent quan colpeja la mà (joc net)
 - Com ens preparam per a eixir més rapidament? Diferents formes per a eixir
 - Incorporació d'objectes i canvi de direcció
 - Incorporació a l'altre equip vs. tornar a l'inicial
 - La importància de la distribució
 - Variar les formes de desplaçaments

✓ Activitat 3: MARXA/Desplaçaments/Equilibri

- Fer un dibuix en terra fent servir diverses cordes. Una volta acabat, caminen, corren, salten fent servir únicament el dibuix traçat.
- Què fem per a aguantar millor l'equilibri?
 - I si ens creuem amb altres companys/es de front?
 - Podem fer-ho cap enrere?
 - Si resulta fàcil: afegim altres objectes (ex. Cons al cap)
 - Creativitat!!!

✓ Activitat 4: SALTS

- Saltem sense tocar el terra i portem el material a la caixa dalt del matalàs:
- Només un material per trajecte
 - Variar la distància/superfícies dels salts
 - Recollir objectes per a pautar un objectiu
 - Modificar els tipus de salt
 - A per quins cercols anem primer?
 - Quin trajecte faig per a fer més/menys salts per a aplegar als cercols més llunyans?
 - Premisses de seguretat!

Regles d'acció

• Atleta:

- ✓ Concentrar-se a interioritzar els moviments o habilitats tècniques requerides.
- ✓ Seqüenciar la pràctica de la disciplina atlètica en funció de les fases que es desenvolupen en aquesta.
- ✓ Transferir aprenentatges entre disciplines que requereixen habilitats semblants.
- ✓ Esforçar-se per a tractar de millorar i superar-se a si mateix.
- ✓ Aprendre de l'observació de la pràctica dels seus companys.
- ✓ Transferir els aprenentatges que es practiquen en les propostes lúdiques a les propostes globals: aprenentatge + diversió vs. diversió sense aprenentatge.
- ✓ Utilitzar els recursos materials de manera apropiada per a desenvolupar el seu aprenentatge.
- ✓ Secundar-se en recursos personals (docent o companys) per a millorar-hi.
- ✓ Ajudar a aquells que ho necessiten.
- ✓ Ser autocrític i reflexiu per a millorar-hi.
- ✓ Ser responsable amb la pràctica de l'activitat (p.ex., execució segura dels exercicis).

Referències clau

Pràctica DAM 3.

Accions de cooperació en un entorn físic estable

Codi 33622 Didàctica de l'educació física a l'educació infantil

Crèdits ECTS 6

Curs acadèmic 2023-2024

Facultat de Magisteri. Universitat de València
Departament: Didàctica de l'Educació Física, Artística i Música
Àrea: Didàctica de l'Educació Física
Grup d'investigació Activitat Física, Educació i Societat - AFES

Prof. Jorge Lizandra Mora: jorge.lizandra@uv.es

Prof. Marta Oliver Álvarez: marta.oliver@uv.es

Programar per a dominis d'acció motriu

- 1. Accions en un entorn físic estable sense interacció directa amb altres.** Es basa en activitats individuals essencialment mesurables amb paràmetres espai-temporals o de desenvolupament motriu. Accions com les habilitats motrius bàsiques, les capacitats físiques i perceptiu-motrius, en serien alguns exemples.
- 2. Accions d'oposició interindividual.** En aquestes es produeixen situacions d'antagonisme exclusivament "un contra un", i per això les activitats de contacte interindividual o d'enfrontament amb un altre company en són exemples.
- 3. Accions de cooperació.** Es tracta de jocs cooperatius i situacions d'introducció a algunes activitats jugades en les quals es prioritza l'enteniment, la comunicació i la solidaritat.
- 4. Accions de cooperació i oposició.** El context és l'acció col·lectiva d'enfrontament codificat, de manera que unes persones col·laboren en l'activitat per a enfrontar-se a altres que fan el mateix. Este domini pot donar pas als jocs d'iniciació esportiva com l'handbol o el bàsquet, així com a jocs paradoxals com el dels quatre cantons o el de gossos, gats i ratolins, entre d'altres.
- 5. Accions en un entorn físic amb incertesa,** aglutinen les activitats amb (o sense) material al medi natural en les quals el joc està modulats per les variacions de les característiques del medi. Fer excursions a peu o -més endavant- en bicicleta i l'activitat d'orientació en l'espai formen part d'aquest domini.
- 6. Accions amb intencions artístiques i expressives.** Pretenen finalitats estètiques i comunicatives cosa per la qual són proclius per a treballar accions interdisciplinàries. Algunes pràctiques en serien la dansa o altres formes d'expressió corporal que estimulen la creativitat.

Programar per a dominis d'acció motriu

En síntesi...

DOMINI 1. Individual

- Automatismes
- Aconseguir alt nivell de competència motriu

DOMINI 4. COOPERACIÓ- OPOSICIÓ

- Descodificar conductes de companyes i adversaris
- Construir conductes cooperatives

DOMINI 2. OPOSICIÓ

- Incertesa prové de l'adversari
- És necessari descodificar les conductes de l'oponent

DOMINI 5. ENTORN FÍSIC AMB INCERTESA

- Organitzar conductes adaptades al medi natural
- Gestionar risc i seguretat

DOMINI 3. COOPERACIÓ

- Tots els participants són protagonistes
- Comportaments solidaris

DOMINI 6. ARTÍSTIQUES I EXPRESSIVES

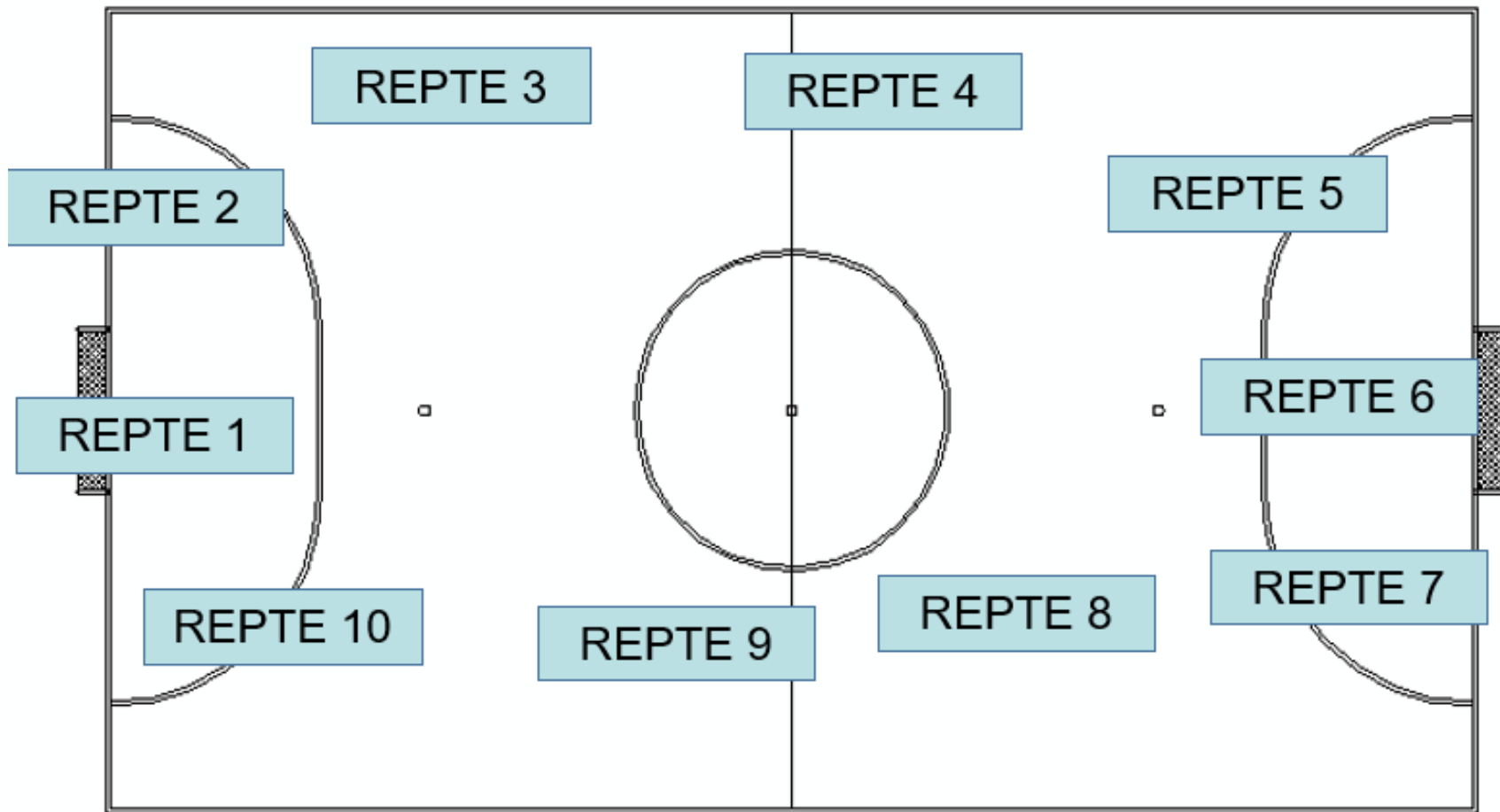
- Expressió i comunicació
- Procés creatiu
- Generar i mostrar produccions

Principis fonamentals

- ✓ **INTERDEPENDÈNCIA POSITIVA ENTRE ELS MEMBRES DEL GRUP:** Els i les alumnes es trobaran amb la circumstància que es necessiten els uns als altres de diferents maneres per a poder assolir-ne l'èxit.
- ✓ **OBJECTIUS DEL GRUP:** El grup ha de treballar perquè tots els seus membres, sense cap excepció, aconseguisquen l'objectiu grupal final dissenyat pel docent per a la tasca.
- ✓ **RESPONSABILITAT INDIVIDUAL DINS DEL TREBALL COL·LECTIU:** Cada membre del grup sap que té la responsabilitat d'aportar el seu treball perquè el grup tinga èxit en la tasca; sense aquest esforç individual, el grup no tindrà èxit i fracassarà en el seu objectiu.
- ✓ **INTERACCIÓ CARA A CARA ENTRE ELS PARTICIPANTS:** Per a poder desenvolupar habilitats de comunicació i habilitats socials és absolutament imprescindible treballar en contacte directe els uns amb les altres.
- ✓ **PROCESSAMENT GRUPAL:** El grup ha de processar tota la informació que se li ofereix i que cada membre del mateix la incorpore perquè tots i totes puguin assolir la solució de la tasca.
- ✓ **HABILITATS INTERPERSONALS:** En treballar en contacte directe en tot moment, l'alumnat es veu forçat a desenvolupar i millorar les seues habilitats interpersonals de relació.

Dinàmica de treball: REPTES FÍSICS COOPERATIUS

GRUP N°:			
Nom dels membres del grup:			
REPTES	Heu aconseguit el repte?		Breu comentari sobre el repte Com l'heu aconseguit? Quins problemes o dificultats hi heu trobat? Heu treballat en equip per aconseguir-ho? Com?
	Si	No	
N°1			
N°2			
N°3			
N°4			
N°5			
N°6			
N°7			
N°8			
N°9			
N°10			

REPTES FÍSICS COOPERATIUS

Nº1. EQUILIBRI BANC SUEC

Pujats en un banc suec, heu d'ordenar-vos segons:

- Edat
- Altura
- Ordre alfabètic nom
- Nombre de germans, etc.

Sense parlar i sense baixar del banc.

Un de vosaltres, serà l'encarregat o encarregada de determinar les consignes i comprovar que es complisquen.

MATERIAL:
Un banc suec

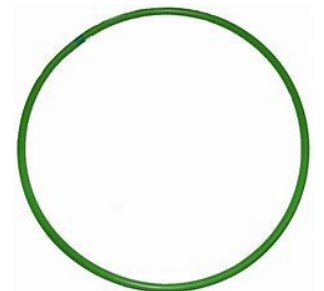
REPTES FÍSICS COOPERATIUS

Nº2.PASSEM EL CÉRCOL

Tots i totes agafades de les mans formem un rgle.
Heu de passar el círcol per totes les persones que
formen el grup d'un costat a l'altre

No us podeu soltar, ni el círcol pot tocar el terra

MATERIAL:
Un círcol

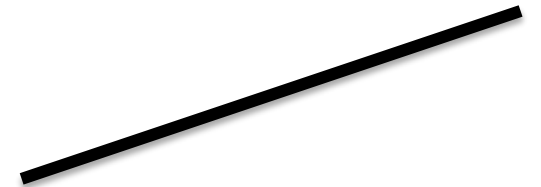

REPTES FÍSICS COOPERATIUS

Nº3. TRANSPORTEM LA PICA

- En aquest repte, l'objectiu és transportar una pica d'un extrem a l'altre de la pista utilitzant únicament els peus
- Els/Les participants han de col·laborar i coordinar-se per a aconseguir moure la pica sense utilitzar les mans
-
-

MATERIAL:
Una pica

REPTES FÍSICS COOPERATIUS

Nº4. SALTEM A LA CORDA

- Cada membre del grup ha de fer un salt consecutiu a la corda. L'objectiu és mantenir un ritme constant i coordinat entre els participants mentre fan els salts.
- Heu de coordinar-vos perquè les persones que donen a la corda també saltin.
-
-

MATERIAL:
Una corda llarga

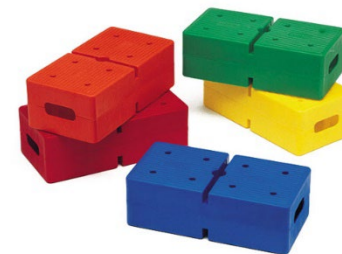
REPTES FÍSICS COOPERATIUS

Nº5. CREUEM EL RIU

- En aquest repte, amb tantes rajoles com membres més un, el grup ha de creuar el gimnàs sense tocar el terra.
- L'objectiu és transportar una gran peça d'un extrem a l'altre de la pista sense que cap participant toque el terra, i sense poder trepitjar la peça.

MATERIAL:

Rajoles o plataformes
suficients per al
nombre de membres
del grup, més una
peça gran

REPTES FÍSICS COOPERATIUS

Nº6. GIR DE MATALÀS

- Tots els membres del grup colocants damunt del matalàs. L'objectiu és girar un matalàs sense baixar-ne, ni tocar el terra. El grup ha de col·laborar per a voltejar completament el matalàs.

MATERIAL:
Matalàs de dimensions adequades per al grup

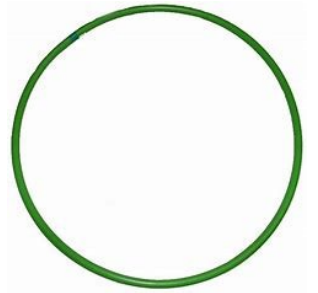
REPTES FÍSICS COOPERATIUS

Nº7. TRANSPORT DE PILOTA I CÉRCOL

En aquest repte, el grup ha de transportar una pilota i un cercol d'un extrem a l'altre de la pista sense utilitzar les mans per tocar cap dels materials.

L'objectiu és coordinar-se per aconseguir moure els objectes amb precisió i equilibri.

MATERIAL:
Una pilota gran i
un cercol

REPTES FÍSICS COOPERATIUS

Nº8. MOVEM EL MATALÀS

En aquest repte, el grup ha de moure un matalàs fins al final del recorregut, indicat prèviament pel mestre, sense tocar-lo amb les mans.

Tots els membres han de mantenir contacte amb el matalàs mentre es transporta, però cap d'ells pot utilitzar les mans a aquest fi.

MATERIAL:
Un matalàs

REPTES FÍSICS COOPERATIUS

Nº9. ENS TRANSPORTEM EN EQUIP

- En aquest repte, el grup ha de desplaçar-se d'un costat a l'altre de la pista sense caminar, córrer ni saltar. Tot el grup ha d'estar en contacte en tot moment mentre es mou.
-

MATERIAL:
Cap

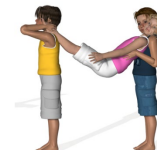

REPTES FÍSICS COOPERATIUS

Nº10. L'ABECEDARI HUMÀ

- En aquest repte, el grup ha d'anar traient a l'atzar fitxes de lletres per a representar amb parelles i grups de 3.
- Un vegada se n'han representat algunes, una part del grup ha de dibuixar una paraula fent les lletres soltes mentre l'altra part de l'equip intenta endevinar-la.
- Després canvien els rols.

MATERIAL:
Fitxes amb lletres
d'acrosport

Domini 3: Accions de cooperació en un entorn físic estable

Grau de Mestre/a en Educació Infantil
Didàctica de l'Educació Física a l'Educació Infantil
OLIVER ÀLVAREZ, MARTA
LIZANDRA MORA, JORGE
FERRIZ MORELL, ROBERTO

Principals característiques del contingut

REPTES COOPERATIUS: Activitats físiques cooperatives d'objectiu quantificable, plantejades en forma de desafiament col·lectiu, on el grup ha de resoldre un determinat problema de solució múltiple, adaptant les seues accions a les característiques individuals de tots i cadascun dels participants (Velázquez, 2006).

FINALITAT: Promoure la col·laboració i les habilitats socials, fomentar la inclusió de tots els membres del grup i millorar les habilitats motrius, alhora que es fomenten valors de treball en equip.

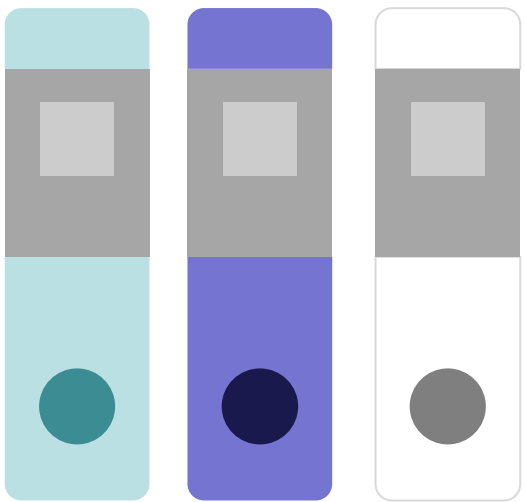

Cuadro 1. Componentes del desafío físico cooperativo

Decret 100/2022
Saber bàsic àrea 1. BLOC B. 4. Sentit de pertinença al grup i relacions amb les persones del seu entorn.
Saber bàsic àrea 3. Bloc B.5. Estratègies i convencions socials de l'intercanvi lingüístic en situacions comunicatives que potencien el respecte i la igualtat: atenció, escolta activa, torns de diàleg i alternança.
Criteri d'avaluació àrea 1.13: Afrontar xicotetes adversitats i prendre decisions, manifestar actituds de superació, sol·licitar i prestar ajuda (2n cicle)
Criteri d'avaluació àrea 3.4: Participar en propostes de manera que el seu moviment i expressió lliure s'ajusten harmònicament a l'espai i als altres.
Competència específica àrea 1.1 CE1. Explorar i experimentar les necessitats i possibilitats del cos per mitjà del moviment en diversos espais, i mostrar seguretat, respecte i confiança.

Procediments: Observació
Instruments: Llista de control

Aprenentatges específics o principis fonamentals

Principis fonamentals

INTERDEPENDÈNCIA POSITIVA ENTRE ELS MEMBRES DEL GRUP	Els i les alumnes es trobaran amb la circumstància que es necessiten els uns als altres de diferents maneres per a poder tenir èxit tots i totes.
OBJECTIUS DEL GRUP	El grup ha de treballar perquè tots els seus membres, sense cap excepció, aconseguisquen l'objectiu grupal final dissenyat pel docent per a la tasca.
RESPONSABILITAT INDIVIDUAL DINS DEL TREBALL COL·LECTIU	Cada membre del grup sap que té la responsabilitat d'aportar el seu treball perquè el grup tinga èxit en la tasca; sense aquest esforç individual, el grup no tindrà èxit i fracassará en el seu objectiu.
INTERACCIÓ CARA A CARA ENTRE ELS PARTICIPANTS	Per a poder desenvolupar habilitats de comunicació i habilitats socials, és absolutament imprescindible treballar en contacte directe els uns amb els altres.
PROCESSAMENT GRUPAL	El grup ha de processar tota la informació que se li ofereix i que cada membre l'incorpore perquè tots i totes puguin aconseguir la solució de la tasca.
HABILITATS INTERPERSONALS	En treballar en contacte directe en tot moment, l'alumnat es veu forçat a desenvolupar i millorar les seues habilitats interpersonals de relació.

Aspectes a considerar

1. Presentació del repte
2. Objectius del grup: Seleccionar les activitats d'acord amb l'edat
3. Edat dels/ les participants
4. Grandària del grup
5. Ordre de presentació dels reptes
6. Instal·lacions i materials disponibles
7. L'organització de la sessió
8. Paper del professorat
9. Reflexió grupal

Situacions d'aprenentatge

Espais i materials:

Nº10. L'ABECEDARI HUMÀ

- En aquest repte, el grup ha d'anar traient a l'atzar fitxes de lletres per a representar amb parelles i grups de 3.
- Un vegada s'han representat algunes, una part del grup ha de dibuixar una paraula fent les lletres soltes mentre l'altra part de l'equip intenta endevinar-ho. Després canvien els rols.

MATERIAL:
Fitxes amb lletres d'acrosport

GRUP Nº :			
Nom dels membres del grup:			
	Heu aconseguit el repte?		Breu comentari sobre el repte Com l'heu aconseguit? Quins problemes o dificultats hi heu trobat? Heu treballat en equip per aconseguir-ho? Com?
REPTES	SI	No	
Nº1			
Nº2			
Nº3			
Nº4			
Nº5			

Regles d'acció

- ✓ Concentrar-se a interioritzar els moviments o habilitats tècniques requerits.
- ✓ Reconèixer les situacions lúdiques cooperatives i valorar-les com a mitjà per a la satisfacció personal, la relació amb els companys i companyes i l'aprenentatge.
- ✓ Desenvolupar actituds de confiança en les seues pròpies possibilitats i d'interès per a incrementar-ne les capacitats motores.
- ✓ Valorar la participació juntament amb els altres en les activitats lúdiques, les mostres d'afecte i respecte donades i rebudes i l'establiment de relacions d'ajuda i col·laboració.
- ✓ Explorar les capacitats perceptives motrius en situacions lúdiques cooperatives, dins d'un entorn conegut.
- ✓ Adaptar el to muscular i el control postural a les demandes de les diferents situacions motrius.
- ✓ Prendre consciència de la importància que posseeixen les relacions d'ajuda i cooperació en la interacció amb els altres.
- ✓ Mostrar una disposició positiva per a ajudar i ser ajudat i cooperar amb els companys/as.
- ✓ Buscar solucions motrius en activitats lúdiques cooperatives.

Referències clau

Fernández Río, F. J., & Velázquez Callado, C. (2005). Desafíos físicos cooperativos: retos sin competición para las clases de Educación Física. Sevilla: Wanceulen.
Omeñaca Cilla, R., Puyuelo, E., & Vicente Ruiz, J. (2001). Explorar, jugar, cooperar: bases teóricas y unidades didácticas para la educación física escolar abordadas desde las actividades, juegos y métodos de cooperación.
Velázquez, C. (2004). Las actividades físicas cooperativas. Una propuesta para la formación en valores a través de la educación física en las escuelas de educación básica. México: Subsecretaría de Educación Básica y Normal.

GRUP N° :

Nom dels membres del grup:

	Heu aconseguit el repte?		Breu comentari sobre el repte Com l'heu aconseguit? Quins problemes o dificultats hi heu trobat? Heu treballat en equip per aconseguir-ho? Com?
REPTES	Sí	No	
Nº1			
Nº2			
Nº3			
Nº4			
Nº5			
Nº6			
Nº7			
Nº8			
Nº9			
Nº10			

Pràctica Gimnàs DOM 3 Accions de cooperació en un entorn físic estable	Grup: Membres del grup:
---	--------------------------------

“ENS INVENTEM UN REPTE COOPERATIU”

TÍTOL DEL REPTE

DESCRIPCIÓ

NORMES

MATERIAL

POSSIBLE SOLUCIÓ

(Podeu incloure alguna fotografia)

Tenint en compte els següents punts, feu una xicoteta reflexió que incloga alguns (o altres) d'aquests aspectes a l'hora de dissenyar reptes cooperatius:

- ✓ **Redacció del repte:** És comprensible i clara la forma en què està redactat? S'entén en què consisteix? Es possible fer-ho de manera autònoma?
- ✓ **Objectius:** Quines habilitats físiques estem treballant? Quin és l'objectiu final del repte?
- ✓ **Cooperació:** Com fomenta la comunicació, la cooperació i la confiança entre els membres de l'equip?
- ✓ **Seguretat:** Compta amb les mesures de seguretat suficients que hauria de tenir la pràctica? Es prenen mesures per a considerar i minimitzar els riscos?
- ✓ **Reflexió:** Després de completar el repte, quines preguntes podríem fer a l'alumnat per a reflexionar sobre l'experiència?

Pràctica DAM 6.

Accions amb intencions artístic-expressives

Codi 33622 Didàctica de l'educació física a l'educació infantil

Crèdits ECTS 6

Curs acadèmic 2023-2024

Facultat de Magisteri. Universitat de València
Departament: Didàctica de l'Educació Física, Artística i Música
Àrea: Didàctica de l'Educació Física
Grup d'investigació Activitat Física, Educació i Societat - AFES

Prof. Jorge Lizandra Mora: jorge.lizandra@uv.es

Prof. Marta Oliver Álvarez: marta.oliver@uv.es

Programar per dominis d'acció motriu

- 1. Accions en un entorn físic estable sense interacció directa amb altres.** Es basa en activitats individuals essencialment mesurables amb paràmetres espai-temporals o de desenvolupament motriu. Accions com les habilitats motrius bàsiques, les capacitats físiques i perceptiu-motrius, serien alguns exemples.
- 2. Accions d'oposició interindividual.** En aquestes es produeixen situacions d'antagonisme exclusivament "un contra un", i per això les activitats de contacte interindividual o d'enfrontament amb un altre company en són exemples.
- 3. Accions de cooperació.** Es tracta de jocs cooperatius i situacions d'introducció a algunes activitats jugades en les quals es prioritza l'enteniment, la comunicació i la solidaritat.
- 4. Accions de cooperació i oposició.** El context és l'acció col·lectiva d'enfrontament codificat, de manera que unes persones col·laboren en l'activitat per a enfrontar-se a altres que fan el mateix. Este domini pot donar pas als jocs d'iniciació esportiva com ara l'handbol o el bàsquet, així com a jocs paradoxals com el dels quatre cantons o el de gossos, gats i ratolins, entre d'altres.
- 5. Accions en un entorn físic amb incertesa,** aglutinen les activitats amb (o sense) material al medi natural, en les quals el joc està modulad per les variacions de les característiques del medi. Fer excursions a peu, o més tard en bicicleta, i activitat d'orientació en l'espai formen part d'aquest domini.
- 6. Accions amb intencions artístiques i expressives.** Pretenen finalitats estètiques i comunicatives cosa per la qual són proclius per a treballar accions interdisciplinàries. Algunes pràctiques en serien la dansa o altre formes d'expressió corporal que estimulen la creativitat.

Programar per dominis d'acció motriu

En síntesi...

DOMINI 1. Individual

- Automatismes
- Aconseguir alt nivell de competència motriu

DOMINI 4. COOPERACIÓ- OPOSICIÓ

- Descodificar conductes de companyes i adversaris
- Construir conductes cooperatives

DOMINI 2. OPOSICIÓ

- Incertesa prové de l'adversari
- És necessari descodificar les conductes de l'oponent

DOMINI 5. ENTORN FÍSIC AMB INCERTESA

- Organitzar conductes adaptades al medi natural
- Gestionar risc i seguretat

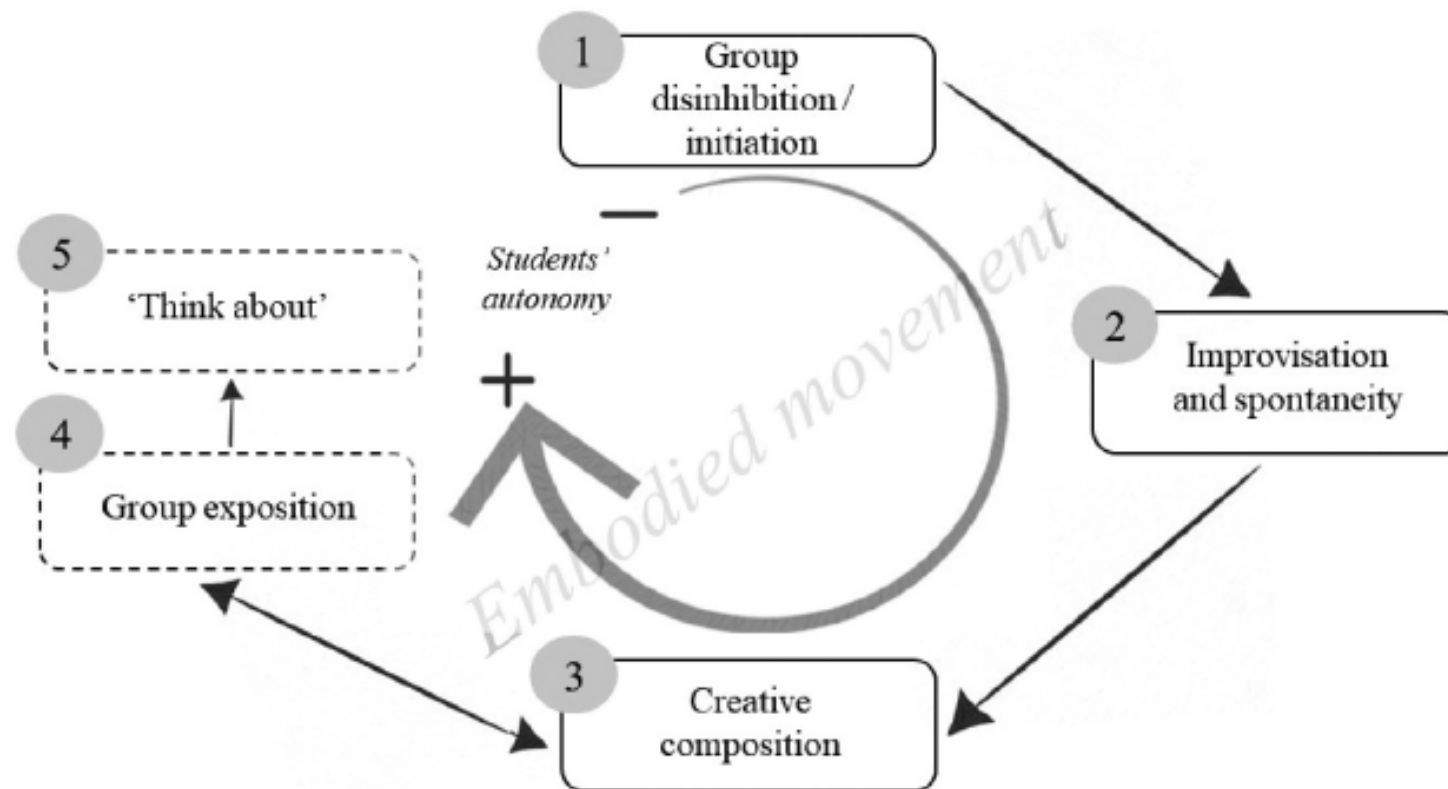
DOMINI 3. COOPERACIÓ

- Tots els participants són protagonistes
- Comportaments solidaris

DOMINI 6. ARTÍSTIQUES I EXPRESSIVES

- Expressió i comunicació
- Procés creatiu
- Generar i mostrar produccions

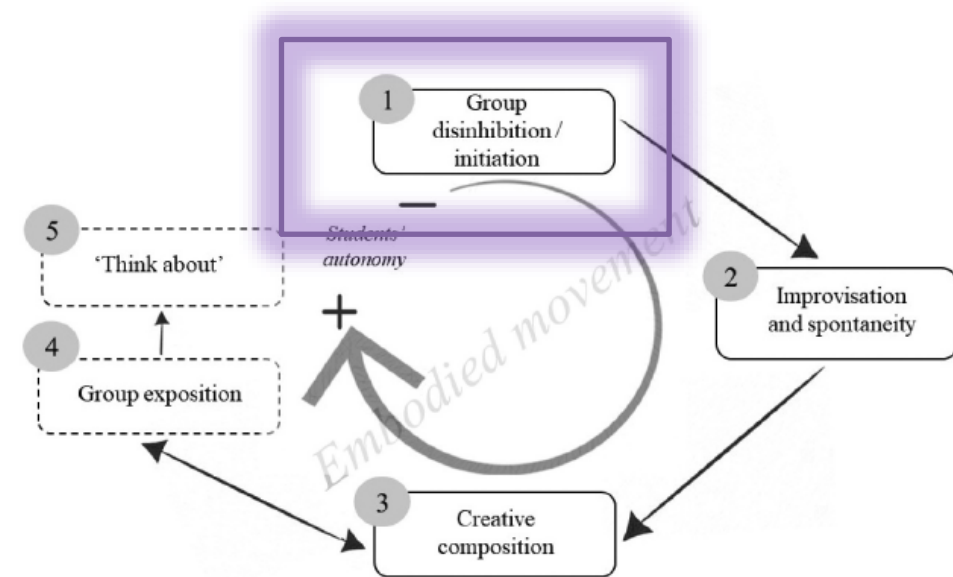
PROPOSTA D'UNA SESSIÓ

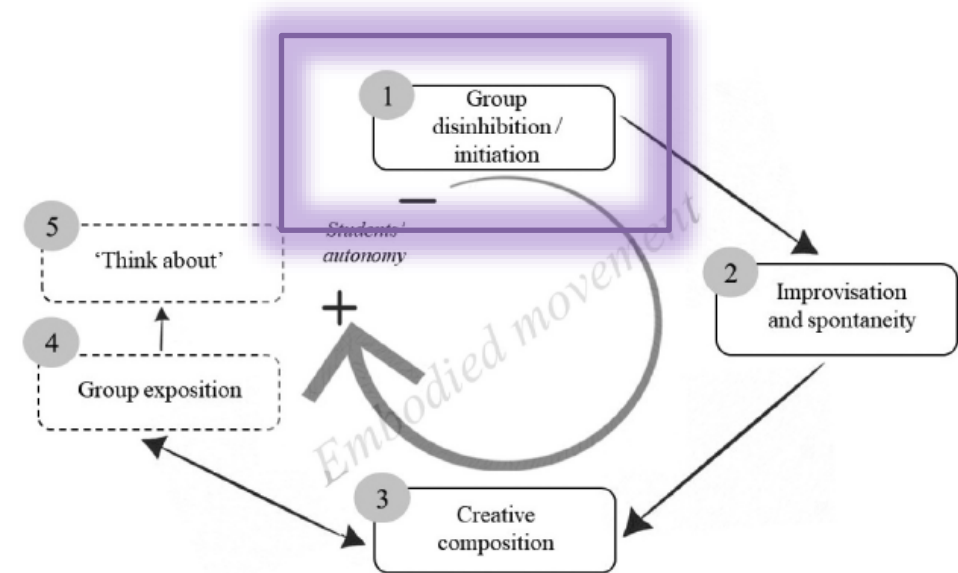
DESINHIBICIÓ DE GRUP

- Les sessions han de començar amb tasques de **baixa expressivitat emocional**.
- Al principi, mitjançant metodologies directives (però no moviments estereotipats o tècnicament rígids) per a promoure la desinhibició i permetre que els alumnes obtinguen algunes idees sobre formes d'expressió.

Exemple: el professorat fa diversos passos de ball, gestos o moviments corporals i demana a l'alumnat que repetisca els moviments, tots alhora. Els moviments poden pertànyer a qualsevol categoria (ex. moure's com un animal o mitjà de transport) o poden variar segons les instruccions (ex. càmera lenta).

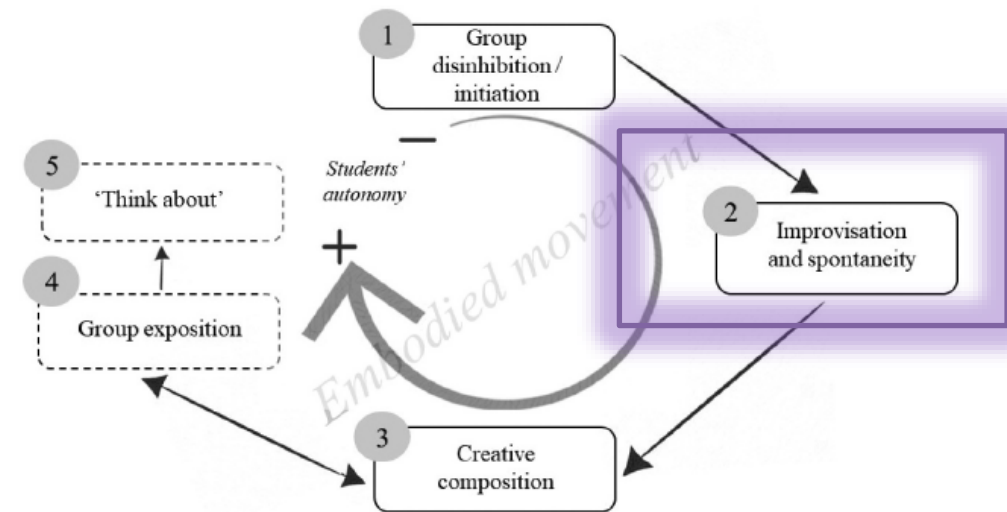
DESINHIBICIÓ DE GRUP

IMPROVISACIÓ I ESPONTANEÏTAT

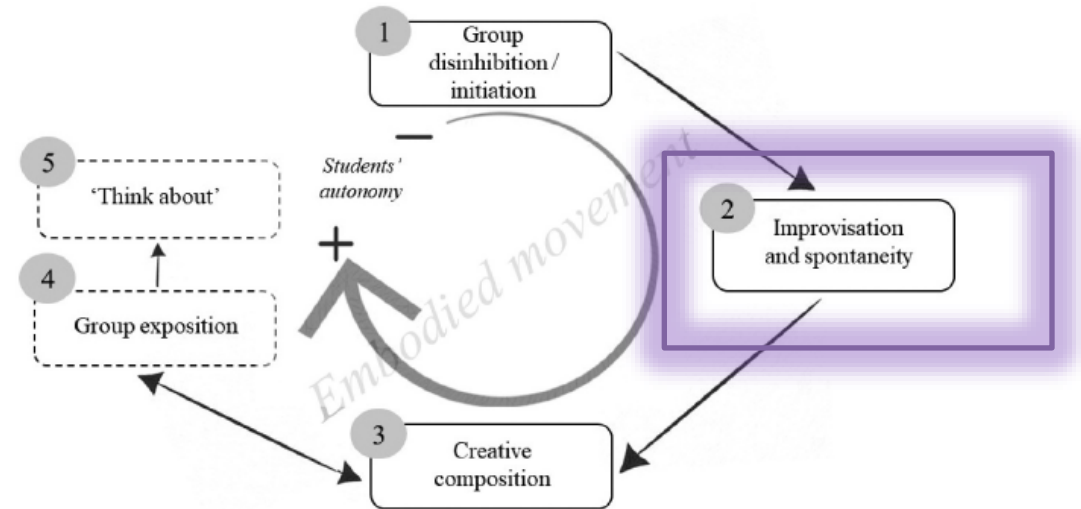
- Després de fomentar la desinhibició, s'oferiran **múltiples oportunitats i estímuls que els animen a improvisar i donar una resposta natural** (és a dir, una resposta personal no esbiaixada per moviments estereotipats o socialment esperats).
- Les tasques d'improvisació creativa poden desafiar i permetre als estudiants assumir riscos, provar nous moviments i generar coneixement.

Exemple: L'alumnat es divideix en xicotets grups i el professorat li proporciona diversos estímuls per a promoure la seua improvisació (ex. diversos objectes per a ballar amb ells o sons quotidians -tons de mòbil-).

IMPROVISACIÓ I ESPONTANEÏTAT

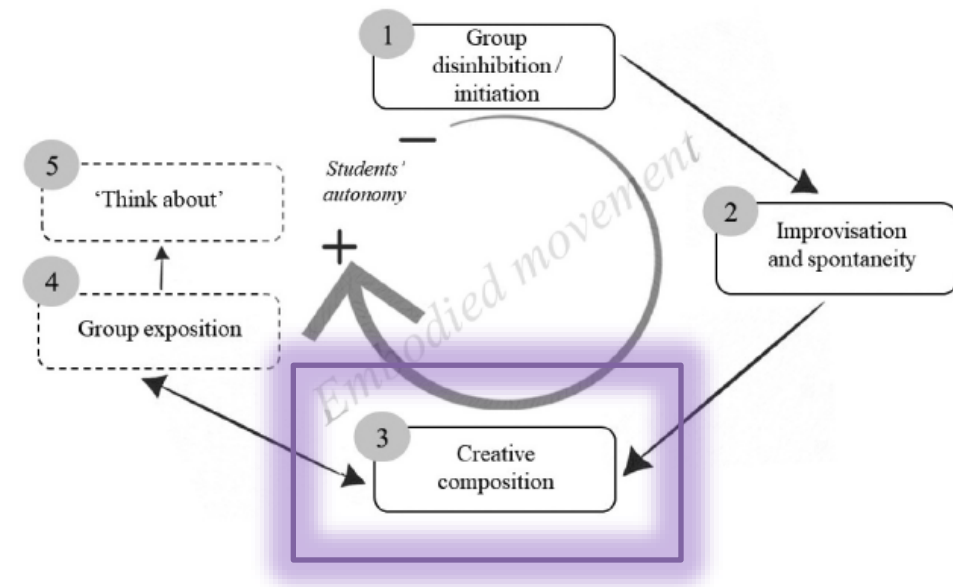
- JOC DE L'ESPILL
- JOC DE LES ESTÀTUES AMB MÚSICA
- SEGUIR EL FIL DE LES HISTÒRIES DE MANERA CREATIVA

COMPOSICIÓ CREATIVA

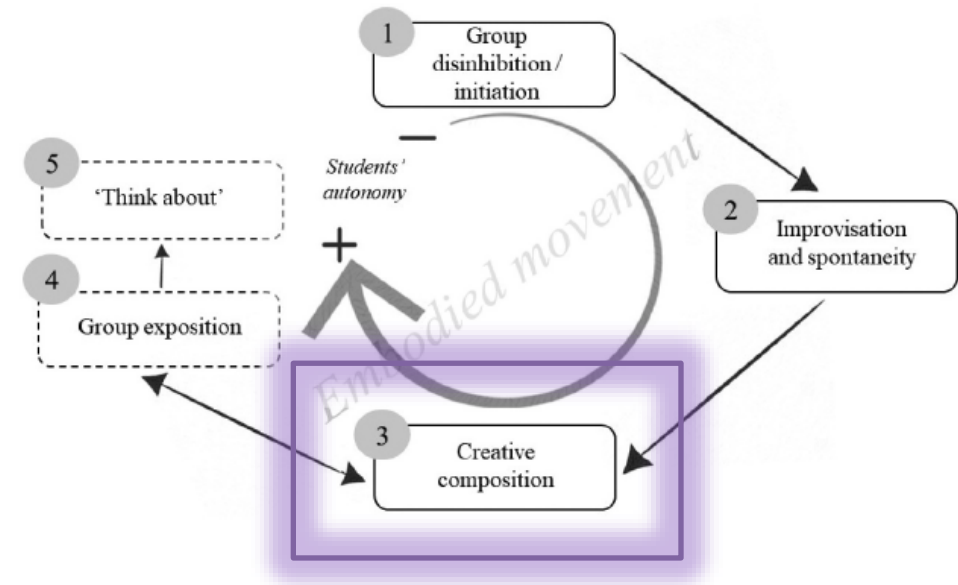
- L'alumnat treballarà en grups per a **crear una seqüència molt curta de moviments**, gestos i/o postures que alimenten la seua creativitat.
- L'alumnat ha de ser autònom a l'hora de crear les seues pròpies solucions a tasques expressives i responsables de la realització de les tasques i el compliment dels propòsits del grup.

Exemple: El professorat pot utilitzar una banda sonora per a demanar que componguen un ball amb accions quotidianes (per exemple, rentar-se les dents) seguint el ritme de la pista.

COMPOSICIÓ CREATIVA

Amb material aleatori escollit prèviament, representeu una història de la situació donada

Domini 6: Accions amb intencions artístic-expressives

Grau de Mestre/a en Educació Infantil
Didàctica de l'Educació Física a l'Educació Infantil
OLIVER ÁLVAREZ, MARTA
LIZANDRA MORA, JORGE
FERRIZ MORELL, ROBERTO

Principals característiques del contingut

Les **activitats artístic-expressives** pretenen finalitats estètiques i comunicatives i poden comportar projectes d'acció col·lectiva (Parlebas, 1981). Alguns exemples:

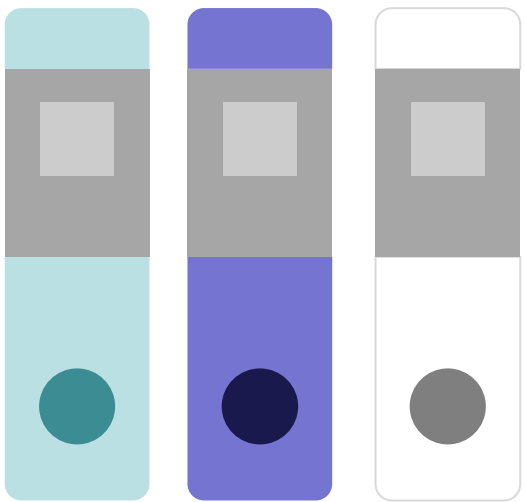
- **Pràctiques teatrals:** joc dramàtic, manyaga, clown, teatre d'ombres, *match* d'improvisació
- **Pràctiques dansades:** jocs ballats, danses lúdiques, **dansa creativa**, danses urbanes, dansa improvisació, balls i danses del món i tradicionals autonòmics, coreografies grupals.
- **Pràctiques teatrals i dansades:** expressió corporal bàsica, dansa contemporània, danses folklòriques, danses ètniques, etc.
- **Composicions estètiques:** iconografia, acroesport, habilitats circenses, llenguatge gestual (comunicació no verbal de l'ésser humà).
- **Activitats físiques estètiques:** dansa clàssica o ballet, gimnàstica rítmica esportiva, natació sincronitzada.
- **Activitats socials estandarditzades:** balls de saló i balls i danses del món i tradicionals autonòmics.

FINALITAT moviment corporal creatiu: l'exploració per part de l'alumnat de moviments expressius mitjançant tasques que fomenten la seua creativitat i faciliten nous moviments corporals. Implica que el professorat ha de proporcionar diversos recursos i estímuls per a nodrir la seua capacitat i els permeten conèixer-se en diferents situacions de moviment (León et al., 2024).

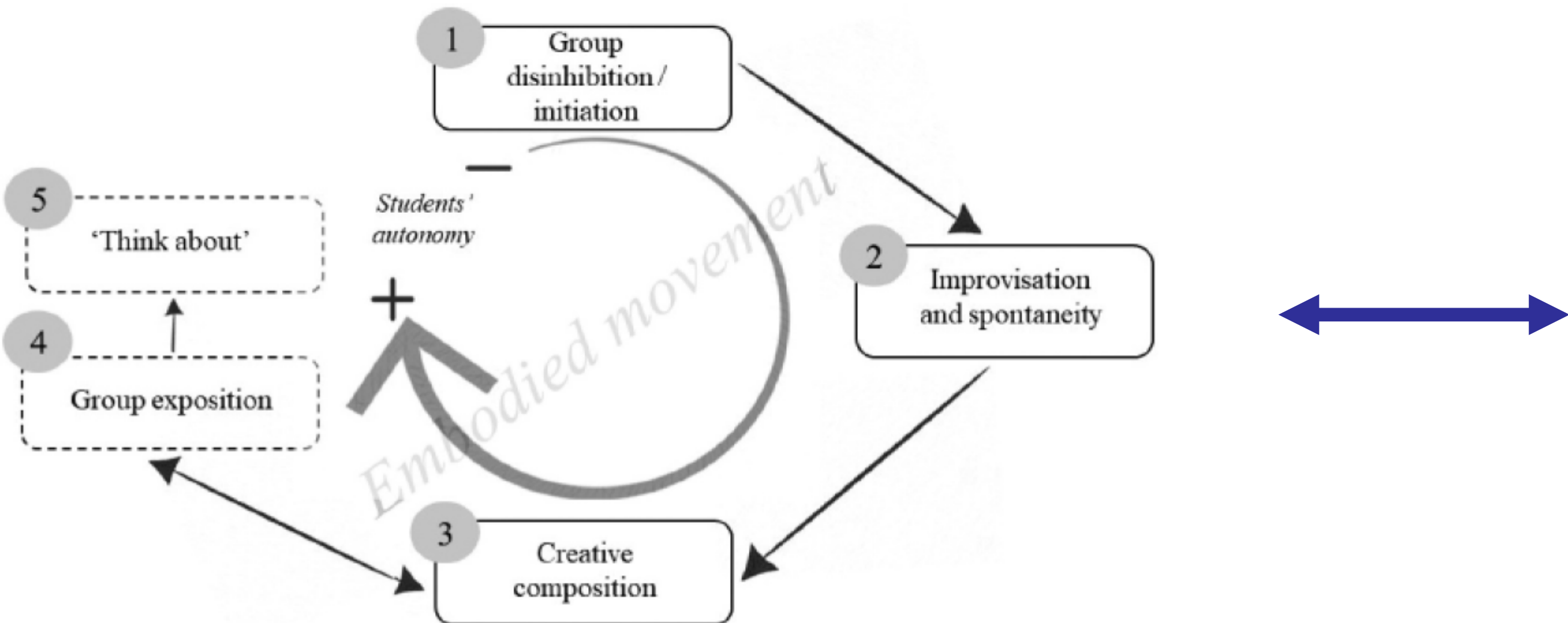
Decret 100/2022
Saber bàsic àrea 3. BLOC A. 6. Exploració i expressió mitjançant el gest i del moviment lliure. Els desplaçaments per l'espai.
Saber bàsic àrea 3. Bloc A.9. Desig de comunicar-se i interès a participar en diferents propostes artístiques.
Criteri avaluació àrea 3.1: Explorar les possibilitats expressives i comunicatives dels diferents llenguatges i utilitzar els mitjans materials propis per a expressar-se lliurement en diversos contextos (1er cicle).
Criteri avaluació àrea 3.7: Expressar i comunicar emocions, pensaments i preferències pròpies, gaudir del procés creatiu i compartir-les amb els altres (2n cicle).
Competència específica àrea 3 CE6. Identificar, valorar i participar de les diferents manifestacions culturals presents en l'escola i en l'entorn pròxim interactuant amb els altres, des del respecte a la diversitat.

Procediments: Observació
Instruments: Llista de control

Aprentatges específics o principis fonamentals

Principis fonamentals (Moviment corporal creatiu)

Proposta de sessió

1. **DESINHIBICIÓ GRUPAL:** Tasques de **baixa expressivitat emocional**. Al principi, mitjançant metodologies directives (però no moviments estereotipats o tècnicament rígids) per a promoure la desinhibició i permetre que els alumnes obtinguen algunes idees sobre formes d'expressió.
2. **IMPROVISACIÓ/ESPONTANEÏTAT:** S'oferiran **múltiples oportunitats i estímuls que els animen a improvisar i donar una resposta natural** (és a dir, una resposta personal no esbiaixada per moviments estereotipats o socialment esperats).
3. **COMPOSICIÓ CREATIVA:** L'alumnat treballarà en grups per a **crear una seqüència molt curta de moviments**, gestos i/o postures que alimenten la seua creativitat.
4. **EXPOSICIÓ GRUPAL:** Cada grup pot mostrar als seus companys allò que ha creat en l'activitat anterior. L'exposició en exposició és opcional i pot introduir-se en les últimes lliçons quan els alumnes se senten més segurs de si mateixos.
5. **"PENSAR SOBRE":** Aquest temps de reflexió podria permetre als alumnes pensar sobre la seua creativitat, l'exploració de nous moviments i la capacitat de moviment durant la sessió.

Situacions d'aprenentatge

DESINHIBICIÓ GRUPAL

IMPROVISACIÓ I ESPONTANEÏTAT

- Joc de l'espill
- Joc de les estàtues amb música
- Seguir el fil de les històries de manera creativa

CREACIÓ GRUPAL: Amb material aleatori escollit prèviament, representar una història de la situació donada.

A tenir en compte:

- ✓ Promoure un **entorn creatiu** deixant que els xiquets i xiquetes prenguen les seues pròpies decisions.
- ✓ L'alumnat ha de disposar de **temps suficient** per a explorar, i recompensem la seua curiositat i exploració durant les classes.
- ✓ El professorat o els i les companyes han de proporcionar als estudiants un **equilibri entre suport i desafiament** adequats potenciant el seu sentiment de competència (Feedback!).
- ✓ Proporcionar als alumnes pràctiques **significatives i motivadores** per a potenciar el valor social de l'expressivitat. El professorat pot dissenyar activitats que impliquen la consciència corporal individual, però també l'expressivitat davant altres persones **més enllà de les classes d'EF**.

Referències clau

REFLEXIÓ GRUPAL EIXIDA CENTRE ESCOLAR

Anàlisi de la sessió en els següents aspectes (les preguntes són d'orientació per a la reflexió).

Aspectes a tenir en compte:

ACTIVITATS

El disseny de les activitats era l'òptim per a l'alumnat com havíeu esperat? Heu hagut d'adaptar alguna activitat?

GESTIÓ DEL TEMPS

Heu necessitat més temps? Us n'ha sobrat? Com d'important considereu que és anar controlant la duració de cada una de les parts de la sessió? Com us ha ajudat haver assajat abans?

MATERIAL

El material escollit s'adaptava a les característiques de l'alumnat? Creieu que era segur? Suposava un repte i diversió per a l'alumnat? Era com havíeu pensat?

ESPAI I AGRUPACIONS

Com ha sigut la distribució de l'alumnat en l'espai? Us ha servit l'assaig previ al gimnàs? Fins a quin punt?

IMPREVISTOS

Com ho heu adaptat si alguna cosa no anava com pensàveu? Com ajudava el domini de la sessió davant dels imprevistos?

RESPOSTA DE L'ALUMNAT

Com ha respost l'alumnat a la vostra sessió? Era com esperàveu? S'ha descontrolat el grup en algun moment? Entenien les explicacions?

DISPOSICIÓ DEL PROFESSORAT

Considereu que heu gestionat bé la vostra disposició respecte al grup- classe? (Posició en l'espai, volum de veu...)

PERCEPCIÓ E LA PRÀCTICA DOCENT

Feu un breu comentari pel que fa a com us heu sentit en la sessió, si considereu que haver assajat prèviament us ha ajudat, el que heu après i com podríeu millorar.

Justificació de la qualificació obtinguda i qualificació.

Resum dels motius	Indicar qualificació de 0 a 10 punts
	_____ punt/s